

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದುದು

ಸಂಪುಟ ನಿಖಿಲ	ಬೆಂಗಳೂರು, ಸುರುವಾರ, ಅಗಸ್ಟ್ ೩೦, ೨೦೧೮ (ಭಾದ್ರಪದ ಪ್ರಥಮ ವರ್ಷ ನಂಜಣಿ)	ಸಂಚಿಕೆ ನಿಖಿಲ
Volume 153	Bengaluru, Thursday, August 30, 2018 (Bhadrapada 8, Shaka Varsha 1940)	Issue 35

ବାଗ ୮

ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷର ମୁଖ୍ୟ ଅଧେଶଙ୍କୁ ହାଗୁ ସୁତ୍ରୋଲେ ମୁଠାଦ
ଏଲ୍ଲା ଜଳାଶୀଳଙ୍କୁ ସଂବନ୍ଧିତ ଅଧେଶଙ୍କୁ

ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಆಡಲಿತ ಸುಧಾರಣೆ ಸಚಿವಾಲಯ

విషయ : శ్రీ బి.కె. పట్టి మత్తిరాలు ప్రకఱణదల్లి మాన్య సహాయాళయము నీడిరువ తీఁచిసనస్తు రాజ్యద ఎల్లా ఇలాచీయ ఎల్లా వ్యందద పరిష్కార జ్యేష్ఠతా పట్టియన్న ప్రకటిసిరువుదక్కే స్థిక్తవాగిరువ మనవి/ఆశ్చేపణేగళన్న పరితీలిసి జీవధారపడిసలు తల్లిర సమితియన్న రచిసువ బగ్గె.

ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ : ಸಿಆರ್ಪಿಎಂ 73 ಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಸ್ 2018, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ : 08.08.2018

ఓదలగిడే : 1) సకారద ఆదేశ సంఖ్య : సిఆసుఇ 182 సేనెని 2011, దినాంక: 06.05.2017.
2) సుతోలే సంఖ్య : ముకా/500/2018, దినాంక: 13.04.2018.
3) సుతోలే సంఖ్య : సిఆసుఇ 442 సేనెని 2018, దినాంక: 08.06.2018.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ :

ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಶ್ರೀ ಬಿ. ಕೆ. ಪವಿತ್ರ ಮತ್ತಿತರರು ಪ್ರಕರಣದ ಸಿವಿಲ್ ಅಪ್ಪೇಲು ಸಂಖ್ಯೆ : 2368 / 2011ರಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ: 09.02.2017ರಂದು ನೀಡಿರುವ ತೀರ್ಪೆನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಮೇಲೆ (1)ರಲ್ಲಿ ಓದಲಾದ ದಿನಾಂಕ: 06.05.2017ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

2) නමතර, හිෂේ පුළුස්සලාද පරිපූංත අංමිත ජීවුතා පස්සිගැලී නොනුත්ගකු/ලොඩගකු කංයුබයන් ප්‍රාග්ධනයෙහි පරිඵ්‍යෙහි මුද්‍රණය නොකළ තුළ ප්‍රාග්ධනය නොකළ යුතු නොවනු ලබයි. එම ප්‍රාග්ධනය නොකළ තුළ ප්‍රාග්ධනය නොකළ යුතු නොවනු ලබයි.

4) 2017ರ ಅಧಿಕಾರಿಯವರನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ವಿವಿಧ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಅಧಿಕಾರಿ/ನೋಕರರ ಸಂಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ದಿನಾಂಕ: 1.8.2018ರಂದು ನಡೆಸಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಿ.ಕೆ. ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಕರಣದಸ್ತಾಯಿ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಪರಿಷ್ಟತ್ತ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ಥಾ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸ್ನೇಹಾರ್ಥಿಗಳು/ಲೋಪಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದ ಅಪ್ರಗತಿಗಳು ಸರಿಪಡಿಸುವಂತೆ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾಗ್ನೀ ಸಹ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು/ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಹೊರಡಿಸಲಾದ ಸೂಚನೆ, ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದೆ, ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಮಯದಾಯಕ್ಕೆ ಅನ್ನಾಯಾಸಿಗಿದೆಯೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

5) අදුරටත්, සෑගාලේ පුක්කීසළාද ජ්‍යෙෂ්ඨ පෙශීගැල්ලේ මොනුෂ්පේගජු/ලොපේගජුන් සිටපයිසුවටත් සේරි නැශරරු ස්ථිරූප පැස්සේගජුන් නියමාත්‍රාව දාඩිල්ගැල්ලාදිග් කොළඹක්‍රාගාගි පරිමීලිසි මොක් සළයේ/අඩ්පායුවන් නිශචලු සෑ කේෂකංද සදසුර්නොල්ගාලාද සමාලෝචකර සම්මියනු රසිසළු සකාන්‍රවු තීමාන්නියි. ආදරිත, සෑ පැයේ

ಅದೇಶ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ. ಪವಿತ್ರ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ತೀರ್ಮಾನನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾದ ಪರಿಷ್ಕತ ಜೀವ್ಯತಾ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ನ್ಯಾನ್ಯತೆಗಳು/ಲೋಹಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಂತೆ ಕೋರಿ ಅಧಿಕಾರಿ/ನೌಕರರು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ / ಸಲ್ಲಿಸುವ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲೆಗೊಂದಿಗೆ ಕೊಲಂಕಣವಾಗಿ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ / ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನೀಡಲು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕೊಂಡ ಸಮಾಲೋಚಕರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಆದೇಶಿಸಿದೆ:

- (i) ಶ್ರೀ ಅಬ್ಜುಲ್ ಬಿದೀರ್, ಸರ್ಕಾರದ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ (ನಿವೃತ್ತ)
- (ii) ಶ್ರೀ ಯ. ಚೆಂಡ್ ನಾಯಕ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಹಾರ ಸಮಿತಿ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆ
- (iii) ಶ್ರೀ ಪಿ. ರಾಮನಾಥ್, ಸರ್ಕಾರದ ಉಪ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ (ನಿವೃತ್ತ)
- (iv) ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ್, ಸರ್ಕಾರದ ಉಪ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ (ನಿವೃತ್ತ)

ಅಧಿಕಾರಿ/ನೌಕರರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕತ ಅಂತಿಮ ಜೀವ್ಯತಾ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಮನವಿಗಳನ್ನು ಅಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ/ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ/ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು ಮನವಿಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಕಂಡಿಕೆವಾರು ಷರಾ/ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಮಾರಕ ದಾಖಲೆಗೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಕರ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.

ಸಮಿತಿಯು ಅಧಿಕಾರಿ/ನೌಕರರ ಮನವಿ/ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳನ್ನು ಇಲಾಖೆಗಳು ನೀಡಿರುವ ಕಂಡಿಕೆವಾರು ಷರಾ/ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲೆಗೊಂದಿಗೆ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯ/ಸಲಹೆಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತ್ತ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ/ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ ಇಲಾಖೆಗೆ (ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳು) ಕಳುಹಿಸುವುದು.

PR. 391

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಆದೇಶಾನುಸಾರ ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ

ಗಾಯತ್ರಿ ಎಂ.ಆರ್.

SC. 25

ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,

ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ ಇಲಾಖೆ,

(ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳು-1).

ಒಳಾಡಳಿತ ಸಚಿವಾಲಯ

ವಿವರ : ಒಳಾಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಯ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯದ ದರಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಕುರಿತು ಆದೇಶ.

- ಒದಲಾಗಿದೆ :**
1. ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ: ಹೆಚ್‌ಡಿ 163 ಸಿಎನ್‌ಎ 1993, ದಿನಾಂಕ: 05.04.1994.
 2. ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರು, ಅಧಿಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ, ಇವರ ಅರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ: ಆಜ 30 ಉಕ್ತ (ಆ & ಸಂ) 2017, ದಿನಾಂಕ: 11.08.2017.
 3. ಸರ್ಕಾರದ ಪತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆ: ಒಜ 212 ಸತಾಸ 2017, ದಿನಾಂಕ: 21.08.2017.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ :

ಮೇಲೆ ಒದಲಾದ (1)ರ ಅಧಿಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಾಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಸಿನಿಮಾಗಳ ಹಾಗೂ ತ್ರೈಪ್-ಇನ್-ಸಿನಿಮಾಗಳ ಪರವಾನಿ/ನವೀಕರಣ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ದಿನಾಂಕ: 05.04.1994ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿವರ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಇರುತ್ತದೆ.

1) ಸಿನಿಮಾ ಪರವಾನಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದರಗಳ ಪಟ್ಟಿ :-

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಶುಲ್ಕದ ಉದ್ದೇಶ	ಪ್ರಸ್ತುತ ದರ	ಯಾವ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ದರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ
1	An area of 100 Square meters	Rs. 1,000/-	1994
2	Every 50 Square meters or fraction thereof in excess of 100 Square meters	Rs. 500/-	1994

2) ತ್ರೈಪ್-ಇನ್-ಸಿನಿಮಾ ಪರವಾನಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದರಗಳ ಪಟ್ಟಿ :-

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಶುಲ್ಕದ ಉದ್ದೇಶ	ಪ್ರಸ್ತುತ ದರ	ಯಾವ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ದರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ
---------	--------------------------	-------------	----------------------------------

a) Licence fee for a period not exceeding three months :-

1	Not more than 100 Motor cars	Rs. 750/-	1994
2	101 to 250 Motor cars	Rs. 1,050/-	1994
3	More than 250 Motor cars	Rs. 1,500/-	1994

b) Licence fee for a period exceeding three months but not exceeding six months :-

1	Not more than 100 Motor cars	Rs. 1,500/-	1994
2	101 to 250 Motor cars	Rs. 2,100/-	1994
3	More than 250 Motor cars	Rs. 3,000/-	1994

c) Licence fee for a period exceeding three months but not exceeding one year :-

1	Not more than 100 Motor cars	Rs. 3,000/-	1994
2	101 to 250 Motor cars	Rs. 4,500/-	1994
3	More than 250 Motor cars	Rs. 6,000/-	1994

- 3) ಮೇಲೆ ಓದಲಾದ (3) ರ ಪ್ರತಿದಿನ್ ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ಅಧಿಕ ಇಲಾಖೆ, ಇವರು ಯಾವ ಯಾವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯಗಳನ್ನು ಹಣದುಭ್ಯರ ಸೂಚ್ಯಂಕ (Cost Inflation Index) ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನಿಂದ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಮಾಡಿರುವ ಅಭಾಸಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಕೋರಿರುತ್ತಾರೆ.
- 4) ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಿನಿಮಾ (ನಿಯಂತ್ರಣ) ನಿಯಮಗಳು, 2014ರ ನಿಯಮ-37ನ್ನು ಪರವಾನಗಿಯು ಇದು ವರ್ಷಗಳ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಿದ್ಯುತ್ ಹಾಗೂ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಇಲಾಖೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಗೊಳಿಸುವುದೂ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದ ಅವಧಿಗೆ ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಣದುಭ್ಯರ ಸೂಚ್ಯಂಕ (Cost Inflation Index) ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನಿಂದ ಸಿನಿಮಾಗಳ ಹಾಗೂ ತ್ರೈ-ಇನ್-ಸಿನಿಮಾಗಳ ಪರವಾನಗಿ / ನವೀಕರಣ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೊಂಡ ದರಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಒಜ 32 ಸಿಎನ್‌ಎ 2017, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ : 03.02.2018.

- 4.1) ಒಳಾಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಸಿನಿಮಾ / ತ್ರೈ-ಇನ್-ಸಿನಿಮಾಗಳ ಪರವಾನಗಿ / ನವೀಕರಣಗಳ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯದ ದರಗಳನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಹಣದುಭ್ಯರ ಸೂಚ್ಯಂಕ (Cost Inflation Index) ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ, ಸರ್ಕಾರವು ಮಂಜೂರಾತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ :-

1) ಸಿನಿಮಾಗಳ ಪರವಾನಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯ ದರಗಳ ಪಟ್ಟಿ :-

ಕ್ರ.ಸಂ	ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಶುಲ್ಕದ ಉದ್ದೇಶ	ಪ್ರಸ್ತುತ ದರ	ಯಾವ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ದರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ	ಹಣದುಭ್ಯರ ಸೂಚ್ಯಂಕ ರೀತ್ಯಾದ ದರ	ಶೇಕಡವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಭರಿಸಬಹುದಾದ ಇಲಾಖೆಯ ಲೆಕ್ಕ ಶೀಫೆಕೆ
1	An area of 100 Square meters .	Rs.1,000/-	1994	Rs.4,500/-	450%	0220-60-800-0-02
2	Every 50 Square meters or fraction thereof in excess of 100 Square meters	Rs.500/-	1994	Rs.2,250/-	450%	0220-60-800-0-02

2) ತ್ರೈ-ಇನ್-ಸಿನಿಮಾ ಪರವಾನಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದರಗಳ ಪಟ್ಟಿ :-

ಕ್ರ.ಸಂ	ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಶುಲ್ಕದ ಉದ್ದೇಶ	ಪ್ರಸ್ತುತ ದರ	ಯಾವ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ದರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ	ಹಣದುಭ್ಯರ ಸೂಚ್ಯಂಕ ರೀತ್ಯಾದ ದರ	ಶೇಕಡವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಭರಿಸಬಹುದಾದ ಇಲಾಖೆಯ ಲೆಕ್ಕ ಶೀಫೆಕೆ
--------	--------------------------	-------------	----------------------------------	-----------------------------	----------------	--------------------------------

a) Licence fee for a period not exceeding three months:-

1	Not more than 100 Motor cars	Rs.750/-	1994	Rs.3,500/-	467%	0220-60-800-0-02
2	101 to 250 Motor cars	Rs.1,050/-	1994	Rs.4,750/-	452%	0220-60-800-0-02
3	More than 250 Motor cars	Rs.1,500/-	1994	Rs.6,750/-	450%	0220-60-800-0-02

b) Licence fee for a period exceeding three months but not exceeding six months:-

1	Not more than 100 Motor cars	Rs.1,500/-	1994	Rs.6,750/-	450%	0220-60-800-0-02
2	101 to 250 Motor cars	Rs.2,100/-	1994	Rs.9,500/-	452%	0220-60-800-0-02
3	More than 250 Motor cars	Rs.3,000/-	1994	Rs.13,500/-	450%	0220-60-800-0-02

c) Licence fee for a period exceeding three months but not exceeding one year:-

1	Not more than 100 Motor cars	Rs.3,000/-	1994	Rs.13,500/-	450%	0220-60-800-0-02
2	101 to 250 Motor cars	Rs.4,500/-	1994	Rs.21,000/-	467%	0220-60-800-0-02
3	More than 250 Motor cars	Rs.6,000/-	1994	Rs.27,000/-	450%	0220-60-800-0-02

- 4.2) ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ಅಧಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: ಆಜಿ:41:ವೆಚ್ಚ-11:2018, ದಿನಾಂಕ:30.01.2018ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಸಹಮತದ ಮೇರೆಗೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಆದೇಶಾನುಸಾರ ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ,

ಎಂ.ಆರ್.ಶೋಭಾ

ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,

ಒಳಾಡಳಿತ ಇಲಾಖೆ (ಸರ್ವೇಮನೆ ಮತ್ತು ಸಿನಿಮಾ)

ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ವಿಕಲಚೇತನರ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬ್ಲೀಕರಣ ಸಚಿವಾಲಯ

ವಿಷಯ : ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸಬ್ಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯನೀತಿ-2018ನ್ನು ರಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ.

- ಒದಲಾಗಿದೆ:-
1. ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಮುಖ್ಯ 30 ಮಾರ್ಚ್ 2014, ದಿನಾಂಕ: 24.05.2016
 2. ದಿನಾಂಕ: 24.04.2017ರ ಮಾನ್ಯ ಇಲಾಖಾ ಸಚಿವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿ
 3. ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇವರ ಏಕ ಕಡತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ
ಸಂ:ಮಾಂತ್ರಿಕಾಂಶ:ಮನ್ಯ:06/2017-18 ದಿ: 01.07.2018

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

2016-17ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯುವ್ಯಯ ಭಾಷ್ಣದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು “ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬ್ಲೀಕರಣ ನೀತಿ”ಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು ಘೋಷಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ, ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ (1)ರಲ್ಲಿ ಓದಲಾದ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸಬ್ಲೀಕರಣ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಈ ಹಿಂದೆ ರಚಿಸಲಾದ ಉಪ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕೊಂಡಂತೆ ಇಲಾಖೆಯ ಸಂಸದಿಂದು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ (2)ರಲ್ಲಿ ಓದಲಾದ ಮಾನ್ಯ ಇಲಾಖಾ ಸಚಿವರ ದಿನಾಂಕ: 24.04.2017ರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕರಡು ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸಬ್ಲೀಕರಣ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಸದರಿ ನೀತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕುರಿತಂತೆ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲು ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವಂತೆ ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ (3)ರಲ್ಲಿ ಓದಲಾದ ಏಕ ಕಡತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಇಲಾಖಾ ಸಚಿವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಯಲ್ಲಿ ದಿ:24.04.2017ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಲಾದ ಅಭಿಪೂರ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ದಿ: 09.06.2017ರಂದು ಮಾನ್ಯ ಇಲಾಖಾ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸಬ್ಲೀಕರಣ ನೀತಿಯ ಪರಿಪೂರ್ವಕ ಕರಡನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇವರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ನೀತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ದ್ಯೇಯ ಹಾಗೂ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.

1. ದೃಷ್ಟಿಕೋನ :

ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಬ್ಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು. ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೀಳಿದುಕೊಂಡು ಘನತೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಆಯ್ದೆಯಂತೆ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜನಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುವಂತಹ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

2. ದ್ಯೇಯಗಳು :

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಕಟಿನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಬಲಪಡಿಸುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

3. ಉದ್ದೇಶಗಳು :

(ಎ) ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗೌರವಯುತವಾದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ಪರಿಸರ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವುದು

(ಬಿ) ಸಂತಾನೋಳಿತ ಹಕ್ಕು, ಲೈಂಗಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು.

(ಸಿ) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಮಹಿಳೆಯ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

(ಡಿ) ಗರಿಷ್ಣ ಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದವರಗೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಎಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಗಾವಾಕಾಶ, ಸಮಾನ ಮತ್ತು ನಾಯಿಸಮೂತ ಸಂಬಳ, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿ, ಅರಣ್ಯ, ನೀರು ಮತ್ತು ಇತರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಧನಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಇತರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಅವಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

(ಇ) ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಳಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ದೋಷನ್ಯ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳಿಸುವುದು.

(ಎಫ್) ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಭೂತನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರ ಸತ್ತೆಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮುಖ್ಯಾಂತರ ಸಮಾಜದ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವುದು.

(ಜಿ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಾಗಿಸುವುದು. ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಲುಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಬಳಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಆದ್ಯತೆಗೊಳಿಸುವುದು.

(ಹೆಚ್) ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಂತರ್ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಲನೆಗೊಳಿಸುವುದು.

ಸದರು ಕರಡು ನೀತಿಗೆ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ: ಸಂ:ಸಿ:345/2018, ದಿನಾಂಕ: 19.03.2018ರಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಮೇಲ್ಮೈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕುಷಣವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಮಾರ್ಚ್ ೯೪ ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೧೬, ದಿನಾಂಕ: ೨೬.೦೩.೨೦೧೮

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸದರಿ ಕರಡು ನೀತಿಗೆ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ “ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯನೀತಿ-2018 ನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ರಚಿಸಿ ಈ ತಕ್ಷಣದಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಸದರಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇತರೆ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳಿಸುತ್ತಕ್ಕದ್ದು. ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲಾದ ಸದರಿ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯನೀತಿ-2018ರ ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಣಾಲಯದಿಂದ ಪಡೆದು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ರವಾನಿಸಲು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಇವರು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮವಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ನಿಷ್ಠಾಯ ಪ್ರಕರಣ ಸಂಖ್ಯೆ: ಸಿ:345/2018, ದಿನಾಂಕ: 19.03.2018ರ ಸಹಮತಿದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಆದೇಶಾನುಸಾರ ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ

ಸಂಧಾ ಎಲ್. ನಾಯಕ್

ಸರ್ಕಾರದ ಆಧೀನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ-1

ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಹಾಗೂ ವಿಕಲಚೀತನರ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರೀಕರ ಸಬಲೀಕರಣ ಇಲಾಖೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯನೀತಿ -2018

೧. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

೧.೧. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮಹಿಳೆಯರ ಅವರ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಹೊಂದಿರುವುದು, ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ (ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ವಸ್ತು, ಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ) ಮೇಲೆ ಅವರಿಗಿರುವ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಅಂಶಗಳು ಗೊಚರಣಾಗುತ್ತವೆ. ಸಬಲೀಕರಣವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಬಲವಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿಸುವ ರಚನೆ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ರೂಪಾಂತರದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

೧.೨. ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನವು ತನ್ನ ಏರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ, ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು, ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯ, ಹಾಗೂ ನಿರ್ದೇಶನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆಯೆಂದು ಅಲ್ಲ, ಮಹಿಳಾ ಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ, ಮಹಿಳೆಯೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕು, ಘನತೆಯಿಂದ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕು, ಸ್ವ-ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಹಕ್ಕು, ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕು, ಅಯ್ಯೆಯ ಹಕ್ಕು, ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯ ಹಕ್ಕು, ಮನೆ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಹೊರಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕು, ನ್ಯಾಯಯುತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಸೇರಿವೆ. ವಿಶ್ವಾಸೆಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುರಿಗಳೂ ಕೂಡ, ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಧ್ಯವಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯು ತನ್ನ ಮೂಲ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಭಾರತ ಸಂಪಿಧಾನ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಗುರಿಗಳಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ‘ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ದೊಜನ್ಯಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ಒಡಂಬಡಿಕೆ’ (ಸೀಡಾ) ‘ಬೀಜಿಂಗ್ ಫಾಲ್ಟ್ ಫಾರಂ ಫಾರ್ ಆಫ್ಸ್’ ಹಾಗೂ ಇತರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿದೆ.

೧.೩ ಜೀವನೋಂದಾಯ, ಆಯೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ತಿಕ್ಕಣ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಅಂಶವು ಒಂಟು ಒಂಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ತೊರಿಸಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಯಶಸ್ವಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೃದ್ಧಿ ಸಹಭಾಗಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೆಂದು ಅಲ್ಲ ಇದೇ ಸಮಾಜದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

೧.೪ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ನೀತಿಯು 2018 ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾದ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಇರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ಅನೇಕತ್ವವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ನೀತಿಯು ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಮಾನವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಜೀವನದುದ್ದಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಉದಾ: ಪರಿಶ್ವ ಜಾತಿ, ಪರಿಶ್ವ ಪಂಗಡ ಇತರೆ ಹಿಂದುಳಿದವರು, ಅಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯಾತರು, ವಿಕಲಚೀತನರು, ವಲಸೆ ಬಂದ ಮಹಿಳೆಯರು, ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ಇಂತವರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು. ಈ ನೀತಿಯು ಬಾಲಕೆಯರಿಗೂ ಕಾಡ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕಾರ್ಯನೀತಿ - 2018ಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

೨. ದೃಷ್ಟಿಕೋನ :

ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಮೂಳ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲಂತೆ ಸಬಲೀಕರಣ ಗೊಳಿಸುವುದು. ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಘನತೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಆಯ್ದೆಯಿಂತೆ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ಧಾರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಾಗಿದೆ.

೩. ಧ್ಯೇಯಗಳು :

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದನೆಯುಳ್ಳ ಚೋಕಟ್ಟನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಬಲಪಡಿಸುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಪಾಷಣವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗೊಳಿಸುವುದು. ಶಿಂಗಾರಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾಜ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

೪. ಉದ್ದೇಶಗಳು

(ಎ) ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಗೌರವಯುತವಾದ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ಪರಿಸರ ನಿರ್ಮಾಳಣ ಮಾಡುವುದು

(ಬಿ) ಸಂತಾನೋಕ್ತಮಿ ಹಕ್ಕು, ಲೈಂಗಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯತ್ವಪನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮಹಿಳೆ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಿಯತವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು.

(ಸಿ) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಮಹಿಳೆಯು ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

(ಡಿ) ಗರಿಷ್ಣ ಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದವರೆಗೆ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಪರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಎಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ, ಸಮಾನ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮೂತ ಸಂಬಳ, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಯ್ದಿ, ಅರಣ್ಯ, ನೀರು ಮತ್ತು ಇತರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಾಧನಗಳು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಇತರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

(ಇ) ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ದೊಜನ್ಯ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಳಣಗೊಳಿಸುವುದು.

(ಎಫ್) ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಂಬಿನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರ ಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಾಜದ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವುದು.

(ಜಿ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಸುವುದು. ನಾಗರೀಕ ಸಮಾಜದೊಂದಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಮತ್ತು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಆದೃತಗೊಳಿಸುವುದು.

(ಹೆಚ್) ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಂತರ್ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಳಣಗೊಳಿಸುವುದು.

೫. ಆದ್ಯತಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು

೫.೧. ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ

ಮಹಿಳೆಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಬಲವರ್ಧನೆ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ, ಬಡತನ ನಿರ್ಮಾಳಣನೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಗತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ನೇರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯಮಿಯಾಗಿ, ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗಿ, ಹೊಲ ಗಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿದು, ಸಂಬಳಪಿಲ್ಲದ ಗೃಹಕ್ಕೆತ್ತ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಭಾರಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣವು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಳ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಘನತೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಪ್ರಗತಿಯ ಲಾಭಾಂಶಗಳ ಉತ್ಪನ್ಮೀತರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣದ ಮಾರ್ಗವು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

೫.೧.೧. ಮಹಿಳಾ ಬಡತನ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ, ಮಹಿಳಾ ಗೋಚರತೆ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಬಳಪಿಲ್ಲದ ದುಡಿಪೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.

ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಬಡತನ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗಳ ನಡುವೆ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಕಟವಾದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ, ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಸೈಜ ಕರೆಣ ಸ್ಥಿತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ತಾರತಮ್ಯ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಘನತೆಯಿಂದ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕಿನಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಸಂಘಟಿತವಾಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ ವೇತನ ಕೊಡುವ ಅಥವಾ ವೇತನರಹಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣವು ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಮೂರ್ಕೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಂಚಿಗೆ ತಳ್ಳುಪಟ್ಟ ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಸಿದೆ.

ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟ : ಹೆಚ್ಚು ಸಂಭಾವನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರತಿನಿಧಿವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದು; ಜೀವನೋವಾಯದ ಭರವಸೆ, ದೊಡ್ಡ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿ ಪದೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬ್ಲೇಕರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಬೇಕು

ಮಧ್ಯಮ ಮಟ್ಟ - ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟ; ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ ಒಡತನ; ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯದ ಲಭ್ಯತೆ ; ಸ್ಕೋರ್ಸೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಖಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು/ಪ್ರಾತಿನಿಧಿ ಹೊಂದುವುದು; ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಲಭ್ಯತೆ.

ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಟ್ಟ: ಕುಟುಂಬ ಮಟ್ಟ : ಕುಟುಂಬದ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಹಿಳೆಯರ ನಿಯಂತ್ರಣ; ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆ/ಸಹಾಯ; ಕುಟುಂಬದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ; ಕುಟುಂಬದ ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ. ಬಡತನ ನಿರ್ಮಾಲನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

5.1.1.2 ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸದ್ಯ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಹಣಕಾಸಿನ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಸುವುದು; ಕಾರ್ಯನಿರ್ತಿ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕಿರುಬಂಧನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯ ಕಡೆ ತಂದು ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ ಮತ್ತು ರಚನೆಯಂತೆ ಸರಾಗವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳಿಸುವುದು. ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಅವಲಂಬಿತ ಸದಸ್ಯರಾಗಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಮಾತ್ರ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವೈಷಣವಾಗಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದಾಯದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡಲು ಇರುವ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಏಕಗಾಳ್ಳಿ ಪಡ್ಡತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪರಿಶೀಲನೆ ಜಾತಿ, ಪರಿಶೀಲನೆ ಪಂಗಡ, ಅಲ್ಲಂಬಂಧ, ವಿಕಲಚೇತನರು, ವಿಧವೆಯರು, ಒಬ್ಬಂತಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಂದ ಘಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡುವುದು. ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿ ನೀಡಬೇಕು.

5.1.1.3 ವೇತನದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಜಿಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ಅನೊಪಚಾರಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಾರತಮ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು, ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಸಾಮಧ್ಯ ಹಚ್ಚಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

5.1.1.4 ಸಂಭಳವಿಲ್ಲದ ದುಡಿಯವ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೆಲಸ/ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಿ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಂಖಟ ಹಾಗೂ ಅಸಂಖಟ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಪಾದಕರಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. (ಮನೆಕಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ).

5.1.1.5 ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಲೆಕ್ಕತಪಾಸಣೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕು.

5.1.2 ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ: (ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ರೇಷ್ನೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ)

5.1.2.1 ಮಹಿಳೆಯರು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ನಿರ್ವಹಣಾಗಾರರಾಗಿ ಅವರ ಮಹತ್ವ ಬೆಳೆಯತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪುರುಷರು ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲ್ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ.

5.1.2.2 ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರತ್ವ ಹಕ್ಕು, ಸರ್ಕಾರದ ನೇರ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ಭೋಗ್ಯ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಲದ ಸೂಲಭ್ಯ ಮುಂತಾದವರ್ಗ ಮೂಲಕ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಭೂಮಿಡಿಟನ್ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು ಅರ್ಪ ಮೂಡಿಸಿ ಕಾನೂನು ಬೆಂಬಲ ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕು. ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಬಡತನ ನಿರಾರಣೆ, ಮರು ನೇಲಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮನವರ್ಚನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಘಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಭೂ ವರ್ಗಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು.

5.1.2.3 ಭೂ ದಾಖಿಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಅಥವಾ ಗಳಿಕೆರಿಸುವ ಮತ್ತು ದಾಖಿಲೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವ ಸರ್ಕಾರದ ಎಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೆ, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಆಸ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಿಂಗ ವಿಭಾಗಿತ್ವ ಮಾಡಲು ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಮಗಳಾಗಿ, ವಿಧವೆಯರಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೊಂದಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರತ್ವ ಪಾಲು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ದಾಖಿಲೆಸಬೇಕು.

5.1.2.4 ಕಾರ್ಯನಿರ್ತಿಯ ಭೂರಂತ್ರಿತ ಮಹಿಳಾ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಭೂಮಿ ಹಕ್ಕು, ಸರ್ವಕಾರ ಕೃಷಿಗಳಿಗೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು. ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ರೇಷ್ನೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಧ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

5.1.2.5 ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಸೇವೆಗಳು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೂಕ್ತಯಾಗಳು ಮಹಿಳೆಯರು ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಲು ವಿಚಿತ್ರಪಡಿಸಬೇಕು. (ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಷ್ಟಿ ತಯಾರಿಕೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸರ್ವಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ)

5.1.2.6 ಪೂರಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದ ನೀರಾವರಿ, ಸಾಲ, ನೀರು, ಅರಣ್ಯ ಇಂಧನ, ಹಲ್ಲುಗಾವಲು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಲು ವಿಚಿತ್ರಪಡಿಸಬೇಕು. (ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಷ್ಟಿ ತಯಾರಿಕೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನಿರ್ವಹಣೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸರ್ವಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ)

5.1.2.7 පරෝගු මත්‍ය වූති සුරක්ෂා ඩිජිටල් සේවා මධ්‍ය ස්ථීර තැනුස්ස් වෙතු තැබා ඇත්තේ සෑම අදාළ නොවා යුතු නොවා ඇත්තේ.

5.1.2.8 ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕುಳಿತ್ತಿಕರೆ, ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಬಂಡವಾಳ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ರೇಷ್ಟ್, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪಶು ಸಂಗೋಪನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಾಲಸೋಲಭ್ಯು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

5.1.2.9 ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ, ಬೆಳೆ ನಾಶ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವೈಫಲ್ಯದಿಂದ ಅಂಚಿಗೆ ತಳ್ಳುಟಟಿ ಮಹಿಳಾ ರೈತರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಸೂಚಿಸುವ ಹಾಗೂ ಪರಿಹಾರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

5.1.3. ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಕೃಗಾರಿಕೆ

5.1.3.1 මද්‍යම මතු සේලී ක්‍රාරිකේංඩල් ලාභාධකරාගි මතු කේලසාරරාගි මහින්දෙයුර බාගවත්සුවිකේයනු ලාභේස්සුවයු. සංප්‍රාපිත මතු ප්‍රතිච්‍රිත ක්ෂේත්‍රග්‍රාම මාධිම සංවහන, එකැණුවිස්, පාරාජ සංස්කරණ, කුණු ආධාරිත ක්‍රාරිකේ, සංඛ්‍යා ලදින් මතු ප්‍රමානේදු ක්ෂේත්‍රග්‍රාම ප්‍රකාශන නොවූ ඇත්තේ මතු ප්‍රතිච්‍රිත තාරෑත්‍යාවනු නිවාරිතයේ.

5.1.3.2 వ్యాపార మత్తు వాణిజ్య క్లేట్రగళల్లి మహిళీయిరిగే అవకాశగళన్ను కల్పిసి కొడబేచు. విలేష సౌలభ్యగళు, మారుకట్టి స్థగళు మత్తు మారుకట్టి సమితిగళల్లి మహిళీయిరిగే పూర్తినిధు దోరశువంత మాడబేచు.

5.1.4. సేవా వలయగళల్లి మహిళెయర భాగచహిసువికియన్లు సుగమగోళిసువుదు

5.1.4.1 ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಡ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು, ಹೋಟೆಲ್ ಮತ್ತು ಉಪಾಹಾರ ಮಂದಿರ, ಆಹಾರೋದ್ಯಮ, ಪೆಟ್ಟೊಲ್ ಪಂಪ್‌ಗಳು, ಸಾರಿಗೆ ಸೇವೆಗಳು, ಮನೋರಂಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕ ಪರವಾನಗಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

5.1.4.2 ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಬಿ.ಪಿ.ಒ (ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮೇಲ್ಸನ್ಸ್ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸ್ಮೋಲ್‌ಫಿಂಗ್), ಆಸ್ತಿ, ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಲಯ, ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಹೊಜೆಲ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸುರಕ್ಷತೆ ದೊರಕುವಂತಾಗಬೇಕು. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಗೌರವಯುತ ನಡವಳಿಕೆ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು.

5.1.4.3 ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕಾರ್ಯನಿಂತಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಾಗ ನಡವಳಿಕೆ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವಾಗ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಅಪರಾಧ ನಡೆಯದಂತೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆ ನಡೆಯದಂತೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಿಜಿತಪಡಿಸಬೇಕು.

5.1.5. ಕೆಲಸದ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸುವುದು :

5.1.5.1 అసంఘటిత వలయవు అధిక మహిళీయరన్ను ఒళగొండిద్దు ఇల్లి అవరు ఉత్సాధకరాగి, కేలసగారరాగి, సేవేయన్ను ఒదగిసువచ్చరాగి దుడియుత్తార్థారె. (లైంగిక కాయ్ఫక్షేయరన్ను ఒళగొండంతే). ఈ మహిళీయరిగే యోగ్య కేలస మత్తు సామాజిక భద్రతేయన్ను కల్పిస్తించేందుకే. ఈ క్షేత్రాలల్లి మహిళీయరు హస్తశోషణ మత్తు తారతమ్యక్షే ఒళగానుతారె. కదిమే వేతన, కట్ట మత్తు అపుచిత్వదింద కూడిద పరిసరదల్లి కేలసమాడుత్తారె. ఇదువరేగూ ఒదగిసద కాయ్ఫక కాయ్య మత్తు సామాజిక భద్రతయి క్రమగళన్ను మహిళా దుడిమేగారింగే తలుపిసువ ప్రయత్న మాడబేంకు.

5.1.5.2 ಕುಟುಂಬದ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ನಾವೆಯಿವ ಶೋಷಣೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ, ದೋಜನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧ ತಡೆಯಲು ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ವೇತನದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ತಾರತಮ್ಯ, ಶೋಷಣೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ, ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಸಮಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಗೆವರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

5.1.6. ಕೊತ್ತಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದಮತೀಲತೆ:

5.1.6.2. මහින්දරගේ මුතරා තරඟේ නියම පෙන්වනු ලබනු ලැබා සුදුසු දක්නා යොමු කළ තරඟේ සංස්ශෝලී කේලපු තරගිගැනීමෙන් මෙය ප්‍රතිඵලියා කළ ඇති අවධාරණය නිවැරදි සූචිත වේ.

ಪಾಲನೆಯು ಸೇರಿದಂತೆ) ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮನರ್ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಟ್ಟೆಡಿಂಗ್, ಇ-ಬಿಸಿನೆಸ್ ಮತ್ತು ಇ-ಕಾರ್ಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಸಣ್ಣ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಖ್ಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೌಶಲ್ಯ ಆಧಾರಿತ ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮೂಲ್ಯಾಂಶವಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯಾಗುತ್ತದೆ.

5.1.6.3. ಕರಕುಶಲ, ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೊಂದಿರುವ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಸೂಕ್ತ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟಿಯ ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಅವರ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬೇಕು.

5.1.6.4. ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದಿಷ್ಟದಾರರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಲಸೋಲಭ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು. ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಉದ್ದೇಶ ಕೌಶಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿ ಗಳಿಸಿದ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಉಪನ್ಯಾಸ ವಿರುದ್ಧಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮೂಲ್ಯಾಂಶವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು, ಯೋಜನಾ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಲು, ಏಕಗಾಣ್ಯ ಸೋಲಭ್ಯ ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಂಪರ್ಕ ಇತ್ತಾದಿಗಳ ನೇರವು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

5.1.7. ಕಿರುಸಾಲ ಮತ್ತು ಸ್ವ-ಸರ್ಕಾರ ಗುಂಪುಗಳು :

5.1.7.1. ಸ್ವ-ಸರ್ಕಾರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ವಿಶಾಲ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿ ನೋಡಬೇಕು. ಈ ಗುಂಪುಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

5.1.7.2. ಕುಶಲತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರು ಕಿರು ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಲಬಾಧಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕಿರುಸಾಲ ಬಂಡವಾಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸ್ವಸರ್ಕಾರ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಬಡವರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ /ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ಅಲ್ಲಿಸಂಖ್ಯಾತ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಯಜಮಾನಿಕೆ ಕುಟುಂಬಗಳ ಒಗ್ಗುಧುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು.

5.1.7.3. ಖಾಸಗಿ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸ್ವ-ಸರ್ಕಾರ ಗುಂಪುಗಳು ಶೋಷಣೆಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

5.1.8. ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ :

5.1.8.1. ವ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು ಅರಿವನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕ ಶಾಲೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಸಲು ಹೆಚ್ಚನ ಶ್ರಮ ಹಾಕಬೇಕು. ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕುಗಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸಬೇಕು. ವ್ಯಾಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಮೂಲ್ಯಾಂಶಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಶೋಧಕರಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಸಂಶೋಧನಾ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರು ವಿಜ್ಞಾನದ ಪದವಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು. ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಲಿಕೆಯ ಸೋಲಭ್ಯ ದೊರಕವಂತೆ ಮೂಲ್ಯಾಂಶಿಸಬೇಕು.

5.2. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಬಲೀಕರಣ

5.2.1. ಶಿಕ್ಷಣ:

5.2.1.1. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಮೂಲ್ಯಾಂಶಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮತ್ತು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದನ್ನು ವಿಚಿತ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

5.2.1.2. ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣವು ಕೇವಲ ಪ್ರಾಧಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಾಡ್ಯಾಮಿಕ, ಉನ್ನತ, ವ್ಯಕ್ತಿಪರ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೂ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಒತ್ತು ಕೊಡದೆ ಪ್ರೋಥ, ಉನ್ನತ, ಡ್ಯೂಗ್ಲೇರಿಕ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಪ್ರಾಧಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವಮಾರ್ಗ ಪಾಠ್ಯವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯನಿರ್ತಿ ಚೌಕಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಒತ್ತು ಸಮಗ್ರವಾಗಿರಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅಗತ್ಯಕೆಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಬೇಕು.

5.2.1.3. ಶಿಕ್ಷಣದ ದಶಾಂತಗಳು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತವಾಗಿ ವಿಂಗಡಣೆಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಿಂದಲೂ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಯೋಜನಾ ಪಡ್ಡತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿನ್ಯಾಸ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ಗೊಳಿಸಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ನ್ಯಾಯಿನ್ಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸಬೇಕು.

5.2.1.4. ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂರ್ವೇದನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಮವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಲಿಂಗ ಸ್ಥಿರಮಾದರಿ, ಮರುಷಾತ್ಕಾರಕೆ, ಶ್ರೀಯಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಜ್ಜರೂ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಇತರ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಂದು ಅಂಶವಾಗಿ ಪರಿಗೊಸುವ ಬದಲಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಪತ್ರಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪತ್ರ ಮಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ತತ್ವವನ್ನಾಗಿ

ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಲೈಗಿಕರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪಡೆತುಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ದೊರುವವರಾಗಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಆಯ್ದು ಮಾಡಲು, ಲೈಗಿಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಿ ಲೈಗಿಕ ಹಕ್ಕಿನ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಅವರನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದು. ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಪಡೆತು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಸ್ವಂತತ್ವ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದೆನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಸೇವಾ ಮಾರ್ವ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ನಿರತ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಷಯಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳಲಿವಂತಾಗಬೇಕು.

5.2.1.5 ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿರುವ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಬೇಕು. ದುರ್ಬಲ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಅದರಲ್ಲಿ ವೀರೇಷವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ/ಇತರ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ/ ಅಲ್ಲಿಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ವೀರೇಷ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರಿಕರಿಸಿದರೆ ಈಗಿರುವ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿತದಲ್ಲಿ ವಲಯವಾರು ನಿಗದಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಯುವತಿಯರನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವೀರೇಷ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲಕರ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತೋಡಾಲಯ, ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಸತಿನಿಲಯ, ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ಮತ್ತು ಇತರ ಬೆಂಬಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ದೊರುವಂತಾಗುವುದು ತುಂಬ ಮುಖ್ಯ ಇದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರ ದಾಖಿಲಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

5.2.1.6 ಬೈದ್ರೋಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ/ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಸೂಕ್ತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವರಕ್ಕೆ ವೀರೇಷ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ರೂಢಿಗತ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಜೀವನೋಪಾಯ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಪದವಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೊತ್ತಾಗಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವೃತ್ತಿ ಅಪ್ರಸರ್ಮಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವ ಪದವಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡಬೇಕು.

5.2.1.7 ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಿಪಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜೊತೆಗೆ ತರೆದ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ದೂರ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ವಿವಿಧ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೆಲಿಯುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ, ಗಳಿಕೆಯಂತ್ರ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಪಡೆತುವು ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಹಿಂದುಳಿದ ಮತ್ತು ಅತಿ ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಹುಡುಗಿಯರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ದಾಖಿಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

5.2.1.8 ಲಿಂಗಸಂವೇದನೆ ಬೆಳೆಸುವ ಮನ್ಯಾತ್ಮೆನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುವಂತಾಗಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಲೈಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ನಿರ್ವಹಿತ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ಕೆನ್ನು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊಕ್ಕೆನ್ನು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀಡುವಂತಾಗಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಸತಿನಿಲಯ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಲೈಗಿಕ ಕಿರುಕುಳವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲ್ಮೈಕಾರಣ ನಡೆಸಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಾಗುವ ಲೈಗಿಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಕಾರದ ದೊರ್ಚನ್ಯಾಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಶಾಲಾ ಪಡೆತುವುದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಕ್ಷಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

5.2.2. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ:

5.2.2.1 ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯ, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದಾಗಿದೆ. ಶಾರೀರಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ತೊಂದರೆಗಳಿರುವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರದ ಆರೋಗ್ಯದ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೂ ಸಮಾನವಾದ ಗಮನ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಕೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

5.2.2.2 ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿದಂತೆ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಕ್ರಮವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯ ಸಶಕ್ತಿಕರಣವು ಆರೋಗ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಆರೋಗ್ಯವು ಎಲ್ಲಾ ಒಳಿತಿನ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜನರು ನಿರ್ಧಾರ ಶೇಗೊಳ್ಳುವುದರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯದ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಶ್ರೀಮಂತ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಬಹುದು.

5.2.2.3. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಕ್ಷಯಂತ ಸೂಕ್ತ ಸೂಚಿಗಳಾದ ಶಿಶು ಮರಣ ಮತ್ತು ಶಾಯಿಂದಿರ ಮತ್ತು ಅರೋಗ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಆರೋಗ್ಯವು ಎಲ್ಲಾ ಒಳಿತಿನ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಶಾಯಿಂದಿರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ, ಶೇಗೊಳ್ಳುವ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕು.

5.2.2.4. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಹಕ್ಕು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶೇಗೊಳ್ಳುವುದು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಆಯ್ದು ಹಕ್ಕನ್ನು ಒಳಾಯಿಸಲು ಹಾಗೂ ಲೈಗಿಕ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ, ಸಂತಾನವರಣ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪಡಿಯ ಅನುಮತಿ ಕಡ್ಡಾಯಿಗೊಳಿಸಬಾರದು. ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಹೇರದೆ ದಂಪತೀಗಳು ಹೊರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಾಡಿಗೆ ತಾಯಿಂದಿರ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಾನೂನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

5.2.2.5. ಹೆಚ್.ಎ.ವಿ/ಪಡ್‌ ಮತ್ತು ಇತರ ಲೈಗಿಕತೆಯಿಂದ ಹರಡುವ ಕಾಯಿಲೆಗ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಪರಿಸಾಮಾನವನ್ನು ಲಿಂಗತ್ವದ್ವಾರೆ ನೀಡಿದಂತೆ ಬಗೆರಿಸಬೇಕು. ಹೆಚ್.ಎ.ವಿ ಸಾಂಕ್ರಮಿಕ ಕಾಲ್ಯಾಂಸ ಮಹಿಳೆಯರ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ ಲೈಗಿಕತೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಪುತ್ತಿರುವ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ಲೈಗಿಕ ದೊರ್ಚನ್ಯಾಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಹೆಚ್.ಎ.ವಿ/ಪಡ್ ಜಿಕಿನೆಗೆ ಹಾಗೂ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುದಾನ ಬದಗಿಸಬೇಕು. ಹೆಚ್.ಎ.ವಿ. ಸೋಂಕತ ಮಹಿಳೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಜೀವನೋಪಾಯ ಅವಕಾಶಗಳು, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಆರ್ಥಕೆ ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗದಂತೆ ಕಾನೂನನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

5.2.2.6. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಕೊಳಜಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು. ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳಾ ವಲಸೆ ದುಡಿಮೆಗಾರರು, ಮಹಿಳಾ ಕೆಲಸಗಾರರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಸಂಚಾರಿ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅವರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಗಣಿಗಾರಿಕೆ, ಕ್ಷಾರಿ, ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ, ಗಾರ್ಮಂಟ್ಸ್, ಕಸ ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡುವ ಪೌರಕಾರ್ಮಿಕರು ಇತ್ಯಾದಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು.

5.2.2.7 ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ಅವರು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆಯು ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಕಾರ್ಯಲಾಂಛನ್‌ನ್ನು ಹಾಗೂ ಗಭ್ರಣೆ, ಬಾಳಂತಿ ಮತ್ತು ಹೆರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

5.2.2.8. ಖುತ್ತುಚಕ್ರ ಮುಚಿಕ್ಕೆಪನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಖುತ್ತುಚಕ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಬಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಬೇಕು.

5.2.2.9. ಗಲಫ್ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ತುಂಬ ಮುಖ್ಯ ಏಕೆಂದರೆ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶಾರೀರಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆ. ಘಾಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆಸ್ತಿತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವಿಶೇಷ ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ದೋರ್ಜನ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ದೋಜನ್‌ಗೊಳಿಸಬೇಕು.

5.2.2.10. ಮಹಿಳೆಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿವಹಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವೆಂದು ಪರಿಗಳಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಅತ್ಯಗ್ರಿರುವ ಮತ್ತು ತನ್ನ ದೇಹದ ಬಗ್ಗೆ ಗೊರವ ಬೇಳೆಸುವಂತಹ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಜೀವನ ಕೊಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು. ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿಯವ ತಪ್ಪು ನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಅರಿವು ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವೃತ್ತಿಪರರು ಎಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

5.2.2.11. ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ತಿತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಧಿಪ್ರಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಕಡಿಮೆ ಲಿಜೆನಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಮುದಾಯ ಅಶ್ರಯ ತಾಂ, ಹಗಲು ವಸತಿ ಸೌರ್ಯುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವ ವ್ಯಾಧರಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಗೊಸಿ, ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹೊ ಹೊಟ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯುವ ವ್ಯಾಧಾಶ್ವರಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.

5.2.2.12. ಶಿಶು, ಬಾಲ್ಯ, ಹದಿಹರೆಯ ಮತ್ತು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮೂರು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಪೊಷ್ಟಿಕೆತ್ತೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಲಾಂಛನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನ ಚಕ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪೊಷ್ಟಿಕೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಮೊರ್ದೆಸಬೇಕು. ಪೊಷ್ಟಿಕೆಯ ಪರಿಮಾತ್ಮಕವಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಗುಣಾತ್ಮಕದೆಗೂ ಕೂಡ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. ಸ್ಫೋರ್ಯಂ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಹಾರ ವೆಷಿಧ್ಯತೆಗೆ ಆದ್ಯತೆಕೊಡಬೇಕು. ಮನೆಯೋಳಗೆ ಹುಡುಗಿಯರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತೋರುವ ಪೊಷ್ಟಿಕೆ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಕೊನೆಗಾಳಿಸಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೊಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಾಖನವನ್ನು ದಾಖಲೀಕರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಿ ಅದರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು.

5.2.2.13 ಮರಣ, ಜನನ ಮತ್ತು ಮದುವೆಯ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಅಂತಿ ಅಂಶಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಜನನ ಮತ್ತು ಮರಣವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಸುವುದನ್ನು ವಿಚಿತ್ರಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

5.2.2.14. ಸೇವೆ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಆಶಾ ಮತ್ತು ಎ.ಎಸ್.ಎಂ.ರಂತಹ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಸೇವಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಬದಲಾವಣೆ ಗುರಿಕಾರರಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಸಂವೇದನೆ ನೀಡಬೇಕು.

5.2.3. ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಾತಾವರಣ್ಣ/ಪರಿಕರದ ಲಭ್ಯತೆ :

5.2.3.1. ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಅಶ್ರಯ :

ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಪರಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ, ಪರಿಷ್ಟೆ ಪಂಗಡ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ, ಅಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯಾತರು, ಸ್ತ್ರೀ ಯೆಚ್ಚಮಾನಿಕೆ ಕುಟುಂಬಗಳು, ವಿಧವೆಯರು, ಮನೆಯಲ್ಲಿದ ವರ್ಗ ಮಹಿಳೆಯರು, ಜೀದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವರು, ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು, ಒಂಟಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಭೂಮಿಯ ಕೊರತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಗುಂಪು ಗ್ರಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿದ ಮತ್ತು ಸಂಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಶ್ರಯತಾಂಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಆಶ್ರಯತಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದಾದ ತೋರಣೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

5.2.3.2. ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಸ್ವೇಚ್ಚಾ

ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಒಳಜರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಶೌಚಾಲಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಾಗ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಾರ್ಮಂಟ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಬುಡಕಟ್ಟ ಹಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ, ನಗರದ ಕೊಳಗೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶೌಚಾಲಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ

వికలచేసనరు హగూ ల్యాంగిక అల్ఫసంబ్యాతరూ సహ అవుగళన్న బళసువంతే ఇరబేసు. కుడియువ నీరిన సమస్యెయన్న బగేరిసలు మహిళా సముదాయకే మఱి కొయిలునల్లి తరబేతి నీడి నీరిన శుద్ధికరణ ఘటకవన్న స్థాపిసి కుడియువ నీరిన సమస్యెగళన్న బగేరిసబేసు.

5.2.3.3. ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳು

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಈ ಕೆಲಕಂಡ ಕೆಲವು ಸಂಕಷ್ಟಗಳು ಎದುರಾದಾಗ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಬೇಕು. ವ್ಯಾಧಾಪ್ತ, ಅಂಗವೈಕಲ್ಯತೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಅಪಘಾತ, ಹೆರಿಗೆ, ವೇತನ ರಹಿತ ಸೇವೆ ಕೆಲಸ, ಮರಣ, ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರದ ದೌಜನ್ಯ, ಫರ್ಮಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಹಿಂಸೆ, ನೋವು ತೊಂದರೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಜೀವನೋಪಾಯ ಕೆಳದುಕೊಂಡಾಗ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗವಿದ್ದಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿರಬೇಕು ಆದರೆ ಏಕರೂಪವಾಗಿರಬಾರದು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಬಹುಸ್ತರದ ದೈರ್ಬಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹಿತಿಸುವಂತಿರಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಕ್ರಮಗಳೂ ಸೇರಿರಬೇಕು. ದುರ್ಬಲ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಶೀಪ್ರಪಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ದೊರಕುವಂತಾಗಲು ಈ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಡ್ಯತೆ ಮೇರೆಗೆ ಕೈಗೊಳಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಈ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ಅವರನ್ನು ಪರಾವಲಂಬಿಗಳು ಅಥವಾ ಹುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಎಂದು ನೋಡೆ ಸೃತಂತವಾದ ಹಕ್ಕಿರುವ ವಚಿಯನಾಗಿ ಪರಿಗಳಿಸಬೇಕು.

5.2.3.4. ಸಂಸ್ಕृತಿ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳು

5.2.3.5. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಡ್ಯಂ

ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಘನತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಒಡಿಯಲು ಮಾಡ್ಯಂಪವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕೇಳಬಿಗೆ ಕಾಣುವ, ಅವರೂನಿಸುವ, ನಕರಾತ್ಮಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸ್ಥಿರಮಾರ್ಗಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅವರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುವುದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಈ ಕಾರ್ಯನಿಂತಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭಾವೋದ್ದೇಗಕ್ಕೊಳ್ಳಪಡಿಸುವ ಸುಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ದೇಹವನ್ನು ವಸ್ತುಕರಣಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೇರಿ, ಮಾಡ್ಯಂಪವು ನಡವಳಿಕೆ ಸಂಹಿತೆ, ಕಾನೂನು ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಪುಂಡಾಟಿಕೆ, ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮತ್ತು ಬನ್ನುತ್ತಿ ಹೋಗುವಂತಹ ಸ್ಯೇಬಿರ್ ಹಿಂಸಾಚಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ಯೇಬಿರ್ ಅಲ್ಲಿಲ ಬಿತ್ರಗಳ ಬಿಂಬಿಸುವೆಕೆ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಡ್ಯಂಪ ಕಾರ್ಯನಿಂತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

5.2.3.6. ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ

ମୁହିଁୟର ମୁକ୍ତାଗାନ୍ଧି ଓଡ଼ାଦିଲୁ ଅନୁକୋଳବାଗୁବଂତେ, ବୀଦି ଦିପ, ରସ୍ତେ ମତ୍ତୁ ସାରିଗେ ଵୈଷ୍ଣଵୀଯାଳୀ ହେଚ୍ଛୁ ମୁରକ୍ଷତେଯନ୍ତ୍ର ବଦଗିନିକୋଡ଼ିବେଳେକୁ. ସାରିଗେ ସଂବଂଧିତିଦିନତେ ଶ୍ରୀ ପୁରୁଷର ଅବଶ୍ୟକତେ ହାଗୋ ଅଦଜଣଗଳୁ ଭିନ୍ନବାଗିରୁତ୍ତିବେ ମତ୍ତୁ ଇବ୍ବର ମେଲୋ ଭିନ୍ନବାଗି ପରିକାମ ବୀରୁତ୍ତିବେ ଅନୁଵଦନ୍ତ୍ଵୀ ନାମ ଅଥାତ ମାଦିକୋଳ୍ପିବେଳେକୁ. ମୁହିଁୟରିଗେ କିରୁକୁଳ ମୁକ୍ତ ମତ୍ତୁ ଅପର ଆଧ୍ୟିକ ପରିମ୍ବିତି ତକ୍ଷଣତେ ବଳନାଲୁ ଯୋଗ୍ୟବାଦିନତତ୍ତ୍ଵ ସାମଜିକ ସାରିଗେ ଵୈଷ୍ଣଵୀଯାଳ୍ପନ୍ନ ମାଦିକୋଡ଼ିବେଳେକୁ. ମୁହିଁୟର ସାରିଗେ ଅଗର୍ଭାଗାଦ ଉତ୍ତମ ରସ୍ତେ ଯୋଜନେ ଅଧିକା ଏତେଷ୍ବ ବସ୍ତୁଗଳ ସୌଲଭ୍ୟ ଅଧିକା ଜନ ଦଟ୍ଟଙ୍କେ ଇଲିଦ ସମୟଦିଲ୍ଲି ଅଧିକା କଦିମେ ଜନ ଓଡ଼ାଦିଲା ହେଜିବ କିମ୍ବା ବସ୍ତୁ ବସ୍ତୁ ସୌଲଭ୍ୟ ବଦଗିନିବେଳେକୁ. ସଂକ୍ଷେପଦିଲୀରୁବ ମୁହିଁୟରିଗେ ସାମଜିକ ସାରିଗେ ସଂସ୍କରଣ ସହାଯିତାରେ ସଂବିଗ୍ରହନ୍ତ୍ବ କନ୍ଦର ମତ୍ତୁ ଆନ୍ଦ୍ର ଭାଷ୍ୟାଳୀ ପ୍ରଦାତିକିନିବେଳେକୁ. ଗ୍ରାମୀଣ ରସ୍ତେଗଳୁ ମୁହିଁୟ ଅବଶ୍ୟକତିଗଳନ୍ତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣମାନିତାଗବେଳେକୁ. କ୍ଷିପ୍ର ସମୂହ ସାରିଗେଗଲ ଲିଂଗାଧାରିତ ନିଃତିଗଳନ୍ତୁ ରହିବାକିନିବେଳେକୁ. ଇଲ୍ଲି ମୁହିଁୟରିଗେ ନିରଂତରବାଗି ମୁରକ୍ଷିତବାଦ, ସ୍ଵଭାବିତା ଏତୁଥିବାକୁ କେବଳଦିଗଳୁ, ଶୈଚାଲିଯ ମତ୍ତୁ ଉପହାର ସୌଲଭ୍ୟଗଳୁ ଦେଇରପବନିରବେଳେକୁ.

5.2.3.7. ಇಂಥನ ಕೇತ್ತ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಶರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥನ್ನು ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊರತೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಗೃಹಕ್ಕೆ, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೂಲಿ ರಹಿತ ಕೆಲಸಗಳಾಗಿ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಅಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಂಥನ್ನು ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಹಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೀಲಿಯ ಹೊಂದಿದೆ. ಈಗಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ದೊರಕುವ ವಾಣಿಜ್ಯಕರಣವಲ್ಲಿದೆ ಇಂಥನ್ನು ಮೂಲಗಳಾದ ಬೆರಣಿ, ಬೆಳೆ ತ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೌದೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಏವಿಧ ಪ್ರಾರಂಭ ಗೃಹ ಇಂಥನ್ನು, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಿಕ್ಕೆ ಗಾತ್ರದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಿಕ ಇಂಥನ್ನು ಪ್ರಾಟಕ, ಉರುವಲು ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು, ಬೆಳೆ ಜಲ ಪ್ರಾಟಕ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ನವೀಕೃತ ಇಂಥನ್ನು ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಇಂಥನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮೀಲಿಯನ್ನು ರದ್ದಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಮೂಲಕ್ಕಿಂತ ಹಲವಾರು ಇಂಥನ್ನು ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಸೌರವಿದ್ಯುತ್ತಾನಂತಹ ಅಜ್ಯೇವಿಕ ಇಂಥನ್ನು ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಗೊಂಡ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಟಕಗಳು ಗಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿ ಕಟಿಗೆ ಬಳಸುವುದನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತವೆ.

5.2.4. ಕಾನೂನಿನ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ದೋಜನ್ಸ್

5.2.4.1. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಪ್ರತಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೋಜನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಾಕ್ಸ್‌ನ್, ಕೌಟಿಂಬಿಕ ದೋಜನ್ಸ್ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಕುಳ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ, ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅನ್ವೇಶಿಕ ಮಾರಾಟ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾಯ್ದೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಹಿಳಾ ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳಬೇಕು. ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಯಾವುದೇ ದೋಜನ್ಸ್‌ವು ಮಹಿಳೆಯರ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಯುವ ದೋಜನ್ಸ್‌ವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ದೈಹಿಕ, ಲೈಂಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಹಾನಿಯುಂಟು ಮಾಡುವ ಕೃತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಖಾಸಗಿ ಜೀವನದಲ್ಲಾಗಲಿ ಒತ್ತಾಯವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮನಸ್ಸೋಜಿಷ್ಟ್ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಿರಿಯಕೊಳ್ಳುವುದು ದೋಜನ್ಸ್‌ವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಳಯಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ದೋಜನ್ಸ್‌ವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡಿರುವ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಅದು ಇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಅಂಗವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಬಂಧಿತ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುಂಪುಗಳೊಂದಿಗೆ ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವಿವಿಧ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರದ ದೋಜನ್ಸ್‌ಗಳೇ ಒಳಪಡಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ದುರುಪಿಸಾಗಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೋಜನ್ಸ್‌ವು ಅವರಲ್ಲಿ ಅಭದ್ರತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ, ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ.

5.2.4.2. ಸಂಪೇದನಾಶೀಲತೆ:

5.2.4.2.1 ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯನಿಂತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೋಜನ್ಸ್‌ವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಲಿಂಗಸಂಪೇದನೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಾಗಿಸುವ ಸ್ವಷ್ಟ ಕಾರ್ಯನಿಂತಿಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಾಖಿಸಬೇಕು. ಲಿಂಗ ಸಂಪೇದನೆ ಪತ್ರಕವು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಕಡ್ಡಾಯ ಭಾಗವಾಗಬೇಕು. ಅದ್ಯತೆ ಮೇರೆಗೆ ವಕೀಲರು, ಪಜ್ಜಿಕ್ ಪ್ರಸಿಕ್ಹೂಟ್‌ರ್, ಹೊಲೀಸರು ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತ್ವ ಸಳ್ಳೆಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಹರಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾವುಗಳ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದಾಖಲೆ ಮಾಡುವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಾದರೆ ವೈದ್ಯರಿಗೂ ಲಿಂಗ ಸಂಪೇದನೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ರಕ್ಷಣಾಗೃಹಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ವೀಕ್ಷಣೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಲಿಂಗಸಂಪೇದನೆಗೊಳಿಸಬೇಕು.

5.2.4.2.2 ಶ್ರೀಕರ ತರಬೇತಿ, ಪತ್ರಕವು ರಚನೆ ಮತ್ತು ಮನಸ್ತೇತನ ತರಬೇತಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೋಜನ್ಸ್‌ದ ವಿಷಯವನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೋಜನ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಯುವಜನತೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮರುಷರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಾದ ನಡೆಸುವುದನ್ನು ಮೌಲ್ಯಾಖಿಸಬೇಕು.

5.2.4.2.3 ನೊಂದಾಯಿತ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಒಕ್ಕಣಗಳಿಗೆ, ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೋಜನ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಗತ್ಯವಿರುವ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಒಕ್ಕಣಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

5.2.4.2.4 ಮುದ್ರಣ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾದಿ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ತಿರಿಸುವಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪೇದನಾಶೀಲರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

5.2.4.3. ಬೆಂಬಲ ಫೇರೆಗಳು

5.2.4.3.1. ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಶ್ರಯ ತಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಇದು ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿ ಉಚಿತ ಕಾನೂನು ಸಲಹೆ, ಆಪ್ತ ಸಮಾಲೋಚನೆ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಹಾಯ ಮುಂತಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ದೊರಕುವಂತಾಗಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಡೆಸುವ ಇಂತಹ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕು.

5.2.4.3.2. ಸರ್ಕಾರ ಆಸ್ತ್ರೇಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ/ಹುತು ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಅನುರಾಗವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸ್ತಿ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯಾಂಬನೆಯ ಕೊಶಲ್ಯ ಬೆಳೆಸಿ, ಆಸ್ತಿ, ಜೀವನೋಪಾಯ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಕಳಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು.

5.2.4.3.3. ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಉಚಿತ ರಾತ್ರಿ ಆಶ್ರಯ ತಾಣಗಳನ್ನು ನಗರ ಪ್ರಾಥಮಿಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಾನೂನಿನ ನೆರವು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯವಾದ ತೀವ್ರ ದೊರಕುವುದನ್ನು ಬಿಡಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

5.2.4.3.4. ಅನ್ವೇಶಿಕ ಸಾಗಾಟಕ್ ಒಳಪಟ್ಟ ಮಹಿಳೆಯರ ಪುನರ್ವಸ್ತಿ ವಿಶೇಷ ಆಶ್ರಯ ತಾಣಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮದೇ ಹಕ್ಕನಿಂದ ಅವರು ಬದುಕುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ಅಪರಾಧಿಗಳಂತೆ ನೋಡಬಾರದು. ರಕ್ಷಣೋತ್ತರ ಪುನರ್ವಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು ಮನಸೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗಲು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರು ಹಿಂದಿರುಗಿದರೂ ಅವರು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ರಕ್ಷಣೆ ನಂತರ 3 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನಿರಂತರ ನಿಗಾ ಇಟಿರಬೇಕು. ಆಗ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾನಸಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ ಪುನರ್ವಸ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸ್ತಿಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

5.2.4.3.5. ತಾಲೆ, ಪಸತೆನಿಲಯ ಮತ್ತು ಮನೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ವಾಸ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಬೆಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಇರುವ ಪಾವತಿ ಅತಿಧಿಗೃಹ (ಪೇರಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್ ಗ್ರಹ)ಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಮೇಲ್ಮೈಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು.

5.2.4.3.6. ಕೊಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಯು ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಿ ಕಾಯ್ದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಕ್ಷಣಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವವರು, ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಸದಸ್ಯರು, ಮೋಲೀಸರು, ವ್ಯಾದ್ಯರು, ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚಕರು, ವಕೀಲರು ಮುಂತಾದವರನ್ನು ತರಬೇತಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂವೇದನಾಶಿಲರನಾಗಿಸುವುದನ್ನು ವಿಶೇಷ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಳಿಸಬೇಕು. ಸಾಂತ್ರಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು (ಇಂಟ್‌ಮೇಟ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ವಯೋಲೆನ್ಸ್). ಇದರಿಂದ ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಂತೆ ತುಳಕೆಕೊಳಗಾದ ಗುಂಬಿನ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯಾಗುವುದು.

5.2.4.3.7. ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಮುದಾಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿಲು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು.

5.2.4.3.8. ಮಾನವ ಸಾಗಾಟ ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗೆ ಬಲಿಯಾದವರ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿಗೆ ಈಗಿರುವ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮಾನವ ಸಾಗಾಟದ ಪ್ರಕರಣ ಮತ್ತು ಕೊಟುಂಬಿಕ ದೋಷನ್ಯೆ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಭಾರಣೆ ನಡೆಸಲು ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕರನ್ನು ನೇಮುಕ ಮಾಡಿ ನಿಗದಿತ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾನವ ಸಾಗಾಟಕ್ಕೆ ಬಡತನವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಮಾನವ ಸಾಗಾಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

5.2.4.3.9. ಗ್ರಾಮ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ ಮಟ್ಟದ ಮಹಿಳಾ ಮುಖಿಯರು ಮಹಿಳಾಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನು ಅರಿವು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಲೋಕ ಅದಾಲತ್ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಯ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಇತ್ಯಧ್ಯಾಪಡಿಸಬೇಕು. ಕಾನೂನಿನ ಸುಧಾರಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕ ಸಚಿವರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು.

5.2.4.3.10. ಸರೆಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳಾ ಕ್ಷೇದಿಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಯೈಸಿ ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರಬೇಕು.

5.2.4.3.11. ಮಹಿಳಾ ವಿರೋಧಿ ತೀಪುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಕರಿಣ ಕ್ರಮಕ್ಕೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಅಂತರ್ಜಾತಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅಂತರ್ ಧರ್ಮೀಯ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ನಿರ್ವೇಧಿಸುವ, ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರೌತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಾಟಗಾತಿಯರನ್ನು ಹತ್ತೆ ಮಾಡುವಂತಹ ಹಾನಿಕಾರಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು.

5.2.4.3.12. ತಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ವ-ಸುರಕ್ಷತ್ವ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕು.

5.2.4.3.13. ಹಳೆಕಾಸಿನ ವಂಚನೆ, ಕಿರುಕುಳ, ಹಿಂಬಾಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಾಫಿಯಾ ಸೇರಿದಂತೆ ಸೈಬ್ರೋ ಅಪರಾಧದ ವಿರುದ್ಧ ವಿಶೇಷ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳಾ ದೋಷನ್ಯೆದ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವ ಮಹಿಳಾ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕುವ ಹಾಗೂ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲ ನಡೆಸುವ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕರಿಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕ್ಯೇಗೊಂಡು ಮಹಿಳಾ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

5.3. ಆಡಳಿತ, ನಿರ್ಧಾರ ಕ್ಯೇಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ನಾಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಬಲೀಕರಣ

5.3.1. ನಿರ್ಧಾರ ಕ್ಯೇಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಾಗಲು ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕ್ಯೇಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತಾಗಲು ಮಹಿಳಾಸ್ವೇಧಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.

5.3.2. ನಿರ್ಧಾರ ಕ್ಯೇಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ರಾಜಕೀಯ ಸಬಲೀಕರಣದ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಕ್ಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಇಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.

5.3.3. ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಯೋಜನಾ ಮಂಡಳ ಮತ್ತು ಆಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಡ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

5.3.4. ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ಕ್ಯೇಗೊಳ್ಳುವ ಮಂಡಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು.

5.4. ದುರುಲ ಪರಾಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಮಧ್ಯ ಪ್ರಮೇಶಿಕೆ

5.4.1. ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರಗಳ ಮಹಿಳೆಯರ:

5.4.1.1. ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ ವರ್ಗೀಯತೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಗ ಸೂಚಿ ತತ್ವವನಾಗಿ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಅಂತರ್ ವರ್ಗೀಕರಣದಲ್ಲಿ ವರದು, ಮೂರು ಮತ್ತು ಬಹುಮೂರಿಯ ತಾರತಮ್ಯ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಜಾತಿ/ಬುಡಕಟ್ಟಿ, ಧರ್ಮ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ದುಡಿಮೆ ಸ್ಥಾನ, ವಾಸಸ್ಥಳ, ಭಾಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಳ, ಆಸ್ತಿ ಒಡೆತನ, ವ್ಯಾಪಾರಿಕ ಸ್ಥಳ, ವಯಸ್ಸು, ಆರೋಗ್ಯ ಮಟ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಚೆಕಟ್ಟನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವರಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಬೇಕು.

5.4.1.2. ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು 'ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗುಂಬಿನ ಮಹಿಳೆಯರು ಕಾನೂನು ಅಂತರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅನೇಕ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

5.4.1.3. ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವಂತಹ ತಾರತಮ್ಯ, ಮಹಿಳೆಯರ ಕಡಿಮೆ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು.

5.4.1.4. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವದ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡಿಸೋಳಬೇಕು.

5.4.2. ಅಂಗವಿಕಲ ಮಹಿಳೆಯರು:

5.4.2.1. ವಿಕಲಚೇತನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಕಾನೂನು ಸವಲತ್ತುಗಳು ಅವರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಡೆತಡೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಲಚೇತನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಇರುವ ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

5.4.2.2. ವಿಕಲಚೇತನ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಚ್ಚು ದೊಜನ್ಯ ಮತ್ತು ದುರುಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೇಹದ ಮೇಲಾಗುವ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬ್ಬ ಮತ್ತು ಸ್ವ-ರಕ್ಷಣೆ ಬಗ್ಗೆ ಖಿಚಿತ ಜಾಪ್ತವಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಬಲವಂತದ ಸಂತಾನಹರಣ, ಗಭ್ರನಿರೋಧಕ ಮತ್ತು ಗಭ್ರಾತದಂತಹ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು. ಹರೆಯದ ವಿಕಲಚೇತನ ಹೇಳ್ಳಿ ಮಕ್ಕಳ ವಿಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವ-ರಕ್ಷಣೆಯು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಬೇಕು.

5.4.2.3. ಲೀಂಗ ಸಮಾನತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಲಚೇತನ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸೇರಿಸದಿರುವುದು ಹಚ್ಚಬ್ಬಿಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಿಕಲಚೇತನರಿಗಾಗಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಕಲಚೇತನ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕೇವಲ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಯೋಜನಾ ಸಹಾಯಕರು, ಸಮೀಕ್ಷೆ ವಿನ್ಯಾಸಗಾರರು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ಪರಿಶೋಧಕರಾಗಿಯೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬ್ಬದು ಹಚ್ಚಬ್ಬಿತ್ತದೆ. ಅನುಕಂಪಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವ, ಅಸಹಾಯಕರೆಂದು ಕಾಣಲವ ಜನರ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

5.4.2.4. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಇವತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣದ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದು, ವಿಕಲಚೇತನರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳು ನವೀನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊತ್ತಾಗಿ ನೀಡಬೇಕು. ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸುವ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿಕಲಚೇತನ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಂದಿರಿಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಬೇಕು.

5.4.3. ಮಹಿಳಾ ವಲಸೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಮಹಿಳೆಯರು

5.4.3.1. ಮಹಿಳಾ ವಲಸೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ದುಡಿಮೆಗಾಗಿ ಅಂತರಿಕ ಅಲ್ಲಾವಧಿಯ ವಲಸೆ ಎಂದು ಪರಿಗಳಿಸಬೇಕು. (ಅದು ಶುಲ್ಕಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣ ವಲಸೆ ಅಥವಾ ಶುಲ್ಕಮಾನವಲ್ಲದ ಅಲ್ಲಾವಧಿಯ ವಲಸೆಯಾಗಿರಬಹುದು) ಅಥವಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ವಿಕೋಪಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಿರಬಹುದು.

5.4.3.2. ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿನ ಅವಧಿಯ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ದುಡಿಮೆಗಾರರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಗಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಹಡಿಕೊಂಡು ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಚ್ಚಬ್ಬಿತ್ತದೆ. ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ತಾವೇ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಹಡಿಕೊಂಡು ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು. ಇಂತಹ ವಲಸೆ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಹಚ್ಚು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

5.4.3.3. ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಳ್ಳುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಆಧಾರ್ ಕಾರ್ಡನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಶರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕು. ಅವರ ಮಕ್ಕಳೂ ಮಹಿಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.

5.4.3.4. ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಮಹಿಳೆಯರ ವೇತನ ತಾರತಮ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಹಾಗೂ ಆಶ್ರಯದ ಅಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು.

5.4.4. ದೇವದಾಸಿಯರ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು

5.4.5.1. ಕರ್ನಾಟಕ ದೇವದಾಸಿ ನಿರ್ಮಾಣಲನ ಕಾರ್ಯೋಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಡೆಗಟ್ಟಿಲ್ಲ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಸಂಪೂರ್ಣದ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಹೇಳ್ಳಿ ಮಕ್ಕಳು ಬಲಿಯಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು. ಇವರಿಗೆ ಸಾಮಧ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತಂದು ಹಾಗೂ ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

5.4.5.2. ಲೈಂಗಿಕ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪರಿಗಳಿಸಿ, ದುರ್ಬಲವಾದ, ಅಗೌರವಯುತ, ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ, ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಲೈಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಿಗೆ ಅಗ್ರಹಿತವಾದ ಸೊಲಜ್ಯುಷನ್‌ನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಲೈಂಗಿಕ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ತೊಂಡಿಯನ್ನು ತಡೆಯಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಧ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಗೌರವಯುತವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಮತ್ತು ಅವರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಡುವಂತೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

5.5. ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ

5.5.1. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಿಡಜನರ ದುಡಿಮೆಯ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರಗಳಾದ ನೀರು, ಕಾಡು, ಮೇವು ಮುಂತಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೫.೫.೨. ಪರಿಸರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮತ್ತು ನೀರೆರೋಗಳ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯನಿಲಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಾಗ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪರಿಸರ ಬೀರುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಗಳಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ನಾಶವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವರಿಸುವಿಕೆಗೆ ಭರವಸೆ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗುತ್ತದೆ.

೫.೫.೩. ಹೆಚ್ಚು ಇಂಗಾಲವನ್ನು ಉತ್ತಾದಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೋತ್ತಾಗಿಸಬಾರದು. ಮಹಿಳೆಯರ ಇಂಥನವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಲು ಸುಸ್ಥಿರವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋತ್ತಾಗಿಸಬೇಕು. ಬೆಳೆಯ ಆಯ್ದು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಾತಾವರಣದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕು.

೫.೫.೪. ಸಸಿ ನೆಡುವುದು, ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ನೀರೆರೋಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮುಂದಾಳಕ್ಕಾವಾಗಿ ಹೋತ್ತಾಗಿಸಬೇಕು. ಬೆಳೆ ಆಯ್ದು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಾತಾವರಣದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸಂಮೂರ್ಖವಾಗಿ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅನುಮಾಂತಿ-೧

ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವಿಕೆ

೧. ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ

ಕಾರ್ಯನಿಲಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಲಮಿತಿಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ, ರಾಷ್ಟ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ, ಸ್ಕೋಲೀಯ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಸರ್ವಭಾಗಿತ್ವದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಯೋಜನೆಯು ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು.

೧.೧. ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಗುರಿಗಳು.

೧.೨. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಧ್ಯತೆ.

೧.೩. ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ

೧.೪. ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮೇಲ್ಮೈಕಾರಣ, ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ (ಅಂಗೀಕಾರವಾದ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ) ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವ ರಚನಾತ್ಮಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು.

೧.೫. ಸ್ಕೋಲೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲ್ಮೈಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪರಿಕ್ರಮವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಯೋಜನಾ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು.

೧.೬. ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಹಣಕಾಸಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರ ಮುಂದಾಗಬೇಕು.

೧.೭. ಉತ್ತಮ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ (ಜಿ.ಡಿ.ಪಿ) ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ವೀರೇಷ ಪರಿಶೀಲಿ ಪಡೆದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಸಭಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತೇಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ/ವೈಕಾರಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಣೆ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳಬಹುದು.

೧.೮. ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆಗಳಾದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ, ಹೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭರ್ತೀ ಮಾಡಬೇಕು.

೨. ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯಾಹಿನಿಗೊಳಿಸುವುದು

೨.೧. ಸರ್ಕಾರ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಸಂಪೇದನೆಗೊಳಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯಾಹಿನಿಯಾಗಿಸಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಮುಖ್ಯಾಹಿನಿಯಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು. ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿಲಿ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (ಆಂತರಿಕ ಕೇಂದ್ರ ಲಿಂಗದ ಬಿಂದು) ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಲಿಂಗತ್ವವನ್ನು ಮುಖ್ಯಾಹಿನಿಯಾಗಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅಶ್ರುತ ಶೀಪ್ರವಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಲಿಂಗ ಸಂಪೇದನವುಳ್ಳವರಾಗಿರಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೊಟುಂಬಿಕೆ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕೆರುಕುಳದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಹೊರಬರುವಂತಾಗಬೇಕು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಿಳಾ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು/ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ ಸಂಘರ್ಷನೆಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಸಂಪೇದನೆಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ತುಂಬಾ ಇದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಾದ ಹೊಲೀಸ್, ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯವನ್ನು ಲಿಂಗಸಂಪೇದನೆಗೊಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕವಿದೆ.

೩. ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ

೩.೧. ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ, ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಭಾಗಿದಾರರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಾದದ ಮೂಲಕ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

3.2. ವರ್ಚಿಲರು, ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯಾಟ್‌ರ್, ಮೋಲೀಸ್ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಲಿಂಗಸರ್ವೇದನಾ ತರಬೇತಿಗೊಳಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

3.3. ಮೋಲೀಸ್ ತಾಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಫಟಕ, ಮಹಿಳಾ ಮೋಲೀಸ್ ತಾಡೆ, ಕೌಟಂಬಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಮಹಿಳಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಆಪ್ತ ಸಮಾಜೋಜನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಉಚಿತ ಕಾನೂನು ಸಲಹಾ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು.

3.4. ಲೈಂಗಿಕ ಆತ್ಮಮಂ (ಅತ್ಯಾಚಾರ)ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಂತೆ ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತನಿಖಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

3.5. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಕಾನೂನು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾಹಿತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಿರುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಬೈಲ್ ಆಪ್ಸನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು.

3.6. ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ದಕ್ಷತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಶೋಧನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

4. ಲಿಂಗವಿಫಾಟಿತ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸುವುದು :

4.1. ಪಾಧ್ಯಮಿಕ ದತ್ತಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಲಿಂಗವಿಫಾಟತ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ, ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಣೆಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ವಲಯಗಳು ಸದರಿ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಿಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಸೂಕ್ತ ಪರಿಕಲ್ಪನಾತ್ಮಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಗೋಚರಿಸುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರದ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಸಂವೇದನಾಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇದು ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಹಾಗೂ ಲಿಂಗವಿಫಾಟತ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲು ನೇರವಾಗುತ್ತಿದೆ.

4.2. ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆಯಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ತುಂಬಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆ/ಕಾರ್ಮಾರೇಣ್ಣೋ/ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಸ್ಥೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಆಧಿರಿಸಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು/ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾರ್ಥಿ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

5. ಸಾಂಘಿಕ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ :

5.1. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಮೈಲ್‌ಆಪ್‌ಸಲು ಈಗಾಗಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂಘಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕಿದೆ. ಸೂಕ್ತ ಹಾಗು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಂದ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥನಾ ಕೊಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಇದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯನೀತಿ, ಶಾಸನ ಹಾಗು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೇರೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸಂಬಂಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಲಿಂಗತ್ವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೇಲ್ಭಿಜಾರಣ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಖಚಿತ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.

5.2. ‘ರಾಜ್ಯ ಲಿಂಗತ್ವ ಪರಿಷತ್’ ಅನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ, ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ರಾಜ್ಯ ಲಿಂಗತ್ವ ಪರಿಷತ್‌ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗ, ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿ, ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಸಂಪರ್ಪನೆಗಳು, ಕಾರ್ಮಾರೇಣ್ಣೋ ಪಲಯ, ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ತಜ್ಞರು, ಪರಿಶೀಲ ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ಸದಸ್ಯರಾಣಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಪರಿಷತ್ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಲಿಂಗತ್ವ ಪರಿಷತ್ ಆಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ನಿಯಮಿತ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳತ್ತದೆ. ಅಳ್ಳಾದೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ಅಯವ್ಯಯದ ಫಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಂತೆ ಮೇಲ್ಭಿಜಾರಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

5.3. ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಅದರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಹರಡಲು, ಸಂಶೋಧನಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು, ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಲು, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಅರಿವು ಮಾಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಈಗಾಗಲೇ ‘ರಾಜ್ಯ ಮಹಿಳಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಶೋಧನಾ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಪನೆ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಪರ್ಕಜಾಲವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇರೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ/ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

5.4. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ತಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಹಾಡಿ/ಅಂಗನವಾಡಿ/ಗ್ರಾಮ/ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸ್ವಷ ಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನಡಿ ಸಂಘಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಬೇಕು. ಈ ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳು ಸೊಸ್ಯೆಟಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೊಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಂತರ ಈ ಗುಂಪುಗಳು ಪಂಚಾಯಿತಿ/ನಗರಸಭೆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರುವಂತಾಗಬೇಕು. ಈ ಸೊಸ್ಯೆಟಿಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಹಿಳೆ ಆಧಿಕ್ಯಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೊಡುವ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಬೇಕು. ಪಂಚಾಯಿತ್/ನಗರಸಭೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸಾಫಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು.

5.5. ವಿವಿಧ ವರ್ಯೋ ಗುಂಪಿನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕರಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಬಂದರೆ ಹೊಸ ಆಶ್ರಯ ತಾಳಗಳನ್ನು ತರೆಯಬೇಕು. ಹೇಣ್ಣಮಕ್ಕಳನ್ನು ದತ್ತ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಂಬಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ ದತ್ತ ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

5.6. ಪ್ರಸ್ತುತ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ನೇರ ಅನುಕೂಲ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಏಕಾಗ್ರಮುಖಿತ ಮತ್ತು ಸೌಕರ್ಯ ಕೇಂದ್ರ/ ಸಹಾಯವಾರೀ/ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರ/ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಮಾಹಿತಿ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊಬೈಲ್ ಆಪ್ ರಚಿಸಬೇಕು.

5.7. ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮನೀತಿ/ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೊದಲು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮಹಿಳಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟೇರಿ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

ಸಂಧ್ಯಾ ಎಲ್. ನಾಯಕ್

ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ-1

ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ವಿಕಲಚೇತನರ
ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಭೆಗಳ ಇಲಾಖೆ.

Government of Karnataka

State Policy for the Empowerment of Women -2018

1. Preamble:

1.1. Empowerment of women is a socio-economic process which enables women to realize their rights and potentials to assert their equal access to and control over resources (social, political, material, human and intellectual) and factors which affect their lives. Empowerment essentially entails the transformation of the structure or institutions that reinforce and perpetuate gender discrimination.

1.2. The principle of gender equality is enshrined in the Indian Constitution in its Preamble, Fundamental Rights, Fundamental Duties and Directive Principles. Equality for women includes the right to live, the right to live with dignity, the right to a sense of self-worth; the right to have and to determine choices; right to have access to opportunities and resources; right to have the power to control their own lives both within and outside the home; and their ability to influence the direction of social change to create a more just social and economic order. The Sustainable Development Goals are committed to gender equality in all spheres of life. The Karnataka State Women's Empowerment Policy derives its principles from the Constitution of India and is aligned with Sustainable Development Goals. It firmly confers its beliefs on doctrines of equality and human rights as listed in the principles of the Convention on Elimination of All forms of Discriminations against Women (CEDAW), Beijing platform for action and other such international instruments.

1.3. Evidence from across the world has shown that improvement in the status of women in social spheres including livelihood, health, and education is correlated with greater prosperity for the population as a whole and more successful development outcomes for the entire state. Engaging women as successful and rightful participants in development is therefore important both for the advancement of the status of women and girls and for the overall social economic growth of the society.

1.4. The Karnataka State Women's Empowerment Policy 2018 outlines the Government's vision and commitment to the holistic development and empowerment of all women in the state. Taking into consideration the diversity and plurality that exists in society, this policy aims to usher in an egalitarian society where women participate equally and contribute in all walks of life. Specific needs of women belonging to the marginalised and vulnerable sections of the society, e.g. SC, ST, OBC, minorities, women with disabilities, migrant women, sex workers and others will receive special attention. This policy is also relevant for girls and extends the Karnataka State Girl Child Policy 2018 to the empowerment of women.

2.Vision:

Establishment of a just and humane society in which all women of Karnataka are empowered to realize their full potential and to live a life of dignity and choice, and are able to participate in the process of decision-making as equal partners to influence the process of social change.

3.Mission:

To create effective and gender-responsive frameworks through the formation and strengthening of the relevant institutional mechanisms to enable the process of gender mainstreaming in all policies, programmes and practices which shall ensure equal rights and opportunities for women in all spheres: private and public.

4. Objectives:

- a) Creating an enabling environment through progressive economic and social policies for the holistic development of women to enable them to realize their full potential and lead lives with dignity.
- b) The de-jure and de-facto enjoyment of all human rights, including reproductive rights, sexual health rights and fundamental freedoms by women as individuals in all spheres.
- c) Recognising the contributions of women in all spheres, especially in the economy and ecology.
- d) Ensuring equal access to health care, quality education up to higher education, career and vocational guidance and employment, equal and fair remuneration, occupational health and safety, and social security. Ensuring equal access to and control of economic resources including common property, forest, land, water and other means of production.
- e) Strengthening legal systems aimed at elimination of all forms of gender-based violence and discrimination against women and the girl child.
- f) Changing social attitudes and community practices by active participation and involvement of both men and women.
- g) Mainstreaming a gender perspective in the development process and prioritization of strategic and practical gender needs through building and strengthening partnerships with civil society, particularly women's organizations.
- h) Mitigation of intra-state regional disparities in attaining women's development and women's empowerment.

5. Priority Areas:**5.1. Economic Empowerment:**

Economic empowerment of women sets a direct path towards gender equality, poverty eradication and inclusive economic growth. Women make enormous contributions to economies, whether in businesses, on farms, as entrepreneurs or employees, or by doing unpaid domestic and care work at home. Therefore, economic empowerment increases women's access to resources and opportunities and recognises the value of their contributions, respect their dignity and negotiate a fairer distribution of the benefits of growth. The path of economic empowerment includes:

5.1.1. Addressing Feminization of Poverty, Facilitating Women's Visibility and Recognition of Women's Unpaid Labour:

5.1.1.1 Economic growth, poverty, and gender inequality are inextricably interrelated. Given the harsh realities of intra-household discriminations and societal discriminations, many women are deprived of dignity and a decent life. Their concentration of jobs is mostly in the unorganised sector, low paid jobs or unpaid labour. Thus economic policies at macro (women's representation in work with better remuneration; guaranteeing livelihoods, representation of women's issues in macro-economic policies- nation and state and allocation of adequate resources to promote women empowerment, breaking of glass ceiling), meso (community level: ownership of assets and land; access to credit; involvement and/or representation in local trade associations; access to markets) and micro (household level: women's control over household income and assets; relative contribution to family support; access to and control over family resources; participation in economic decisions of the family) levels and poverty alleviation programmes will together have to specifically address the diverse needs and problems of women, particularly women of marginalized communities and to mainstream them in the development process. This can be done by:

5.1.1.2. Increasing women's access to mainstream financial services, by developing policy frameworks that allow women's smooth transition from micro-finance to mainstream economic policy and structures through development, and elimination of gender biases of financial institutions. Women should be able to access institutional finance as individuals and not only as dependents. Banks should adopt a single window approach to overcome the procedural and other barriers to accessing loans by women, especially those belonging to marginalized groups and communities. The women beneficiaries shall be drawn from the poorest of poor of marginalized sections like SC, ST, minorities, women with disabilities, widows, single women and female-headed households. More women's voices should be included in economic bodies and financial institutions.

5.1.1.3. Gender wage differentials should be eliminated, and equal opportunities provided to women working in both formal and informal sectors. Steps should be taken for the mobilization of poor women through convergence of need-based programs and services, providing a wide range of options, along with the necessary support measures to enhance their capabilities.

5.1.1.4. An effort will be made to initiate the accounting of unpaid work of women in an explicit manner. Women's contribution to socio-economic development as producers and workers should be recognized in the organised and unorganised sectors (including home based workers).

5.1.1.5. Incorporation of gender perspectives into budget processes; undertaking and disseminating gender auditing of economic programs and policies.

5.1.2. Women and Agriculture (including horticulture, sericulture, fisheries and animal husbandry):

5.1.2.1. Increasing feminization of agriculture demands recognition of women as farmers. Women have always played a key role in agricultural production. Their importance both as workers and as farm managers has been growing, as more men are moving to non-farm jobs leading to an increased feminization of agriculture

5.1.2.2. Women's access to land rights should be ensured through property and inheritance rights; direct government transfers (for poverty alleviation, resettlement, rehabilitation etc); and credit support to poor women to purchase or lease land from the market. Legal awareness and legal support should be provided to women about their property and inheritance rights.

5.1.2.3. Gender disaggregated information on land and other assets should be maintained in all levels of government involved with keeping land records or computerizing and updating records. All property documents should record the gender identity of the property owner. Women's inheritance shares in land as widows, daughters, etc. should be fully and proactively recorded.

5.1.2.4. Special focus shall be given to initiatives to improve the conditions of women landless agricultural labourers through promoting land rights, cooperative farming, access to just wages and capacity building in horticulture, sericulture, fisheries and animal husbandry.

5.1.2.5. Non-discrimination and demand-based agricultural extension services and other infrastructural support for women farmers should be made available across the state, including the remote areas.

5.1.2.6. To augment women's capacity building in agriculture, horticulture, sericulture, fisheries and animal husbandry, adequate mechanisms shall be put in place to ensure women's access to control over complementary resources including irrigation, credit, water, forest, fuel, fodder, information and training programmes (resource mapping, resource management, use of technology, marketing, financial management, cooperative management and organic farming).

5.1.2.7. Women-friendly technologies should be designed and introduced to ensure health and occupational safety, through participatory research.

5.1.2.8. Resource pooling and group investment in production, marketing and sale of products shall be promoted. Women's cooperatives / farmer-producer organisations should be promoted in agriculture, horticulture, sericulture, fisheries and animal husbandry. It is necessary to make financial credit available to women engaged in agriculture and other agro-related field as individuals and women collectives.

5.1.2.9. Strategies should be framed to support women marginal farmers during natural calamities, crop failures and agricultural failure with rational compensation packages.

5.1.3. Women and Industry:

5.1.3.1. Women's participation in organised, manufacturing and MSME sector shall be increased as producers and workers. Discriminatory practices shall be eliminated in opportunities, recruitment and promotions in all organised and semi organised sectors.

5.1.3.2. Opportunities shall be created for women in trade and commerce sector with provision of special facilities, marketing outlets and representation of women in marketing committees.

5.1.3.3. Urban and Rural Local bodies should extend infrastructure facilities, in terms of gender friendly public transportation, working women's hostels, rest rooms and toilet facilities, child and health care facilities etc. to cater the need of working women. Compliance of Maternity Benefits Act and Sexual Harassment at the Workplace (Prevention, Prohibition and Redressal) Act shall be monitored and each workplace should display rights and benefits provided to the women employees by the respective organizations.

5.1.4. Women's Participation in Service Sector:

5.1.4.1. Taking cognisance of lower participation of women in the service sector, women's participation in all emerging service sectors like information communication technology, biotechnology, retail, banking and finance, food and hospitality, entertainment and tourism shall be promoted at all levels.

5.1.4.2. Along with all other benefits/working conditions suggested for women working in industry and other organized sector jobs, provisions for adequate facilities and safety measures for women working in night shifts in various service sectors like BPO, Hospitals, IT sector, transport, tourism, hospitality etc. shall be ensured.

5.1.4.3. The Policy shall also make reference to the Code of Conduct for safe and honourable tourism to ensure protection of women from any form of crime and exploitation in the tourism sector.

5.1.5. Work Environment and Social Security for Women Working in Unorganised Sector:

5.1.5.1. Unorganised sector comprises of a large part of women working as producers, workers and service providers (including sex workers) who should be provided with decent work and social security throughout the life cycles. Women are subject to exploitation and discrimination in this sector. Efforts should be made to make the labour legislation and social security measures which are currently unavailable, available to these workers.

5.1.5.2. Adequate mechanism to address exploitation, sexual harassment, violence and crime against women within family and in the workplace shall be ensured. Committees shall be established to address issues related to exploitation, harassment, injustice and

discrimination in work and wages. A social as well as administrative gender audit shall be conducted with regard to the admission and disposal of cases.

5.1.6. Skill Development and Entrepreneurship:

5.1.6.1. Skill development of women shall be addressed on a priority basis because globalisation has put a premium on skills. Women's participation in globalized sectors is largely hampered due to lack of education, poor soft skills and inadequate entrepreneurship and management skills. Access to skill based vocational training shall be made available to girls/women right from the school level.

5.1.6.2. Vocational training shall also take into account the re-training and skill upgradation needs of women who have taken a job-break due to their familial (including child-care) responsibilities so that they are enabled to re-enter the workforce. Capacity building of women in e-trading and e-commerce shall be encouraged through skill development programmes. Skill based cooperative entrepreneurship needs to be promoted among SHG groups in both urban and rural areas.

5.1.6.3. The traditional skills of women in handicrafts and handlooms and other similar sectors shall be identified and suitable training programmes organised to reformulate them to suit the tastes and requirements of local as well as global markets.

5.1.6.4 Women's entrepreneurship shall be promoted and incentivized through rational credit, finance and technical support. Women entrepreneurs shall be given training in communication skills necessary for business. Interaction and mentoring sessions by successful entrepreneurs shall be arranged in order to promote entrepreneurship among women. Women entrepreneurs shall be assisted in the identification of viable enterprises, preparing project reports, provision of single window service, credit and bank linkage etc.

5.1.7. Micro Credit and Self Help Groups:

5.1.7.1. Self-help groups and women's collectives shall be seen as a part of a broader strategy to enhance women's agency at social, political and economic levels. Appropriate strategies shall be designed for survival and sustainability of these groups.

5.1.7.2. Excessive reliance on micro credit without appropriate skill upgradation and entrepreneurial avenues can lead to increase in poor rural women's indebtedness. Therefore, the micro credit movement shall be made more inclusive with a focus on including the poorest, including members from SC, ST and minority communities as well as women headed households in the SHGs.

5.1.7.3. Strict measures shall be implemented in order to prevent harassment of women's SHGs from private finance companies.

5.1.8. Science and Technology:

5.1.8.1 Programmes shall be strengthened to bring about a greater involvement of women in science and technology. Efforts to develop a scientific temper and awareness shall be stepped up and taught right from the primary education level. These shall include measures to motivate girls to take up science and technology for higher education with adequate incentives. Special research grant shall be introduced for women research scholars to promote scientific research. Efforts to develop appropriate technologies suited to women's needs as well as to reduce their drudgery shall be given a special focus. Corporates under their social responsibility initiative, educational institutions, Women's SHGs, NGO's shall be encouraged to promote larger access of women to science and technology.

5.2. Social Empowerment

5.2.1. Education:

5.2.1.1. It is essential to promote gender equality in education. Eliminating all kinds of discriminations, equal access to education for women and girls shall be ensured at all levels.

5.2.1.2 The focus of women's education shall not be limited to elementary education alone but also include all levels and forms including secondary, higher, vocational, technological and professional education as well. Keeping in mind the role of education in bringing about and strengthening women's empowerment, the educational policy framework and programmes shall emphasise holistic and specific educational requirements of each level.

5.2.1.3. Educational data shall be gender disaggregated and collected for all social groups. Systematic mapping of social groups shall be undertaken to sharpen planning and programme design processes.

5.2.1.4. Gender-sensitive and responsive curricula shall be developed at all levels of the educational system in order to address stereotyping and construction of masculinity and femininity as amongst the causes for gender discrimination. Gender needs should be looked at not as an add-on but integrated in all subjects, and shall be an important organizing principle of state curricula and textbooks. Issues of sexuality needs to be addressed to provide children with information, enable them to make informed choices, make them aware of the diversity of expressions of sexuality and gender and to equip them to deal with violations. Curriculum for teachers training shall include a substantive module on gender issues in pre-service and in-service teacher training programmes.

5.2.1.5. Reducing the gender gap in secondary and higher education shall be a focus area particularly those belonging to weaker sections including the Scheduled Castes/Scheduled Tribes/Other Backward Classes/Minorities and girls with special needs / disabilities. Special initiatives need to be developed to retain adolescent girls in school. It is important to ensure safe and convenient

public transport, easy access to toilets, safe hostel accommodation, access to financial assistance and other supportive facilities for higher enrolment and retention of girls at all levels of education.

5.2.1.6. Special efforts shall be made to provide adequate facilities for imparting job oriented / vocational education. Girls and women shall be encouraged to undertake such courses to improve their livelihood opportunities. Women shall be provided with career counselling to enable them to pursue their course of interest.

5.2.1.7. Open school and distance learning, at higher levels, shall be promoted along with the formal system. ICT based content in regional language should be made available for students with different educational levels. Specific effort shall be made to enrol and support girls and women in backward and remote areas.

5.2.1.8. Orientation programme for gender sensitisation for teachers, students, and staff in educational institutions shall be provided level wise. Every educational institution shall implement the provisions of the Sexual Harassment Act 2013 and POCSO Act 2012. Guidelines for prevention of sexual harassment and child sexual abuse at all levels of educational institutions shall be framed and monitored. Teacher training programmes shall include awareness on sexual and other forms of violence against girls and women. The issue shall be sensitively covered in the school curriculum. Educational institutions shall be made responsible for spreading awareness about these issues.

5.2.2. Health and Nutrition:

5.2.2.1 Women's health is more than reproductive health. All kinds of health issues including physical and mental faced by women in their entire life cycle shall be treated with equal attention and care within an inclusive framework.

5.2.2.2 A holistic approach to women's health which includes both nutrition and health services shall be adopted. Holistic health empowerment is a process of health promotion through which people gain greater control over decisions and actions, as health is the basis of all other wellbeing.

5.2.2.3. Reduction of infant mortality and maternal mortality, which are sensitive indicators of human development, shall be considered a priority. Women shall have access to comprehensive, affordable and quality health care and institutional delivery in order bring down maternal mortality.

5.2.2.4. Measures shall be adopted that take into account the reproductive rights of women to enable them to exercise informed choices. Their vulnerability to sexual and health problems and access to family planning and contraception shall be addressed. Consent of husband shall not be considered mandatory to perform sterilization. Onus of family planning should be shifted to the couple instead of the burden being on the women alone. The rights and concerns of surrogate mothers shall also be addressed.

5.2.2.5. The social, developmental and health consequences of HIV/AIDS and other sexually transmitted diseases shall be tackled from a gender perspective. Women are increasingly becoming the face of the HIV epidemic as women have limited ability to negotiate safer sex and the risk and reality of sexual violence also means an increased risk of HIV transmission through unprotected non-consensual sex. Community care homes shall be provided for HIV infected women and support services to the affected women. HIV infected women shall be provided with livelihood opportunities. Access to Anti-retroviral treatment shall be ensured along with provision for free transport both for HIV infected and those accompanying them for women below poverty line. Adequate funds shall be allocated for all levels of ARV treatment and nutrition. Legislation shall be enacted to protect HIV infected women against stigma and discrimination in education, livelihood opportunities, workplace, medical treatment and community.

5.2.2.6. Focus shall also be given to health of women living in urban slums, women migrant workers and women workers and their family members working in unorganised sector. They shall be provided mobile health care system and access to institutional health care system. The policy shall address occupational health hazards and needs of women working in adverse situations- mines, plantations, quarries, construction, garment sectors, unorganized sector, free trade zones, poura karmikas garbage disposal etc.

5.2.2.7. Health Insurance shall be made available for covering all illnesses and special measures instituted to enable women to use the facilities. Health insurance shall also cover pregnancy, maternity and reproductive health related issues.

5.2.2.8. Menstrual health and hygiene of girls and women shall be facilitated, as part of the health-care activities. Menstrual awareness and sexual health education shall be made mandatory in school curriculum, and made popular through mass media.

5.2.2.9. Women in conflict-ridden situations shall be given special health care facilities if required. It is important to recognise that women as survivors of violence face huge physical and psychological trauma and effects. Therefore, hospitals shall have special sexual assault trauma centre equipped with trained personnel to help women survivors of violence.

5.2.2.10. Women's mental health shall be recognised as an issue of deep concern, requiring special attention. The state shall focus on imparting life skills that promote mental health inclusive of self-esteem and respect for one's body. Counselling and other mental health care facilities need to be made available at the taluka level as well. Awareness needs to be built against the misconceptions prevailing in the society. State shall ensure availability of required mental health professionals at all levels.

5.2.2.11. Geriatric interventions shall be made available in government hospitals. Availability of affordable institutional care, community housing for the aged, day boarding shall be introduced. Govt shall promote construction of more affordable and payment based old age homes in the context of increasing population of the elderly.

5.2.2.12. In view of the high risk of malnutrition and disease that women face at critical stages viz., infancy and childhood, adolescent and reproductive phase, focussed attention shall be paid to meeting the nutritional needs of women at all stages of the life cycle. Nutrition shall focus not only on quantity but also on quality focusing on local and traditional food preferences and variety. Intra-household discrimination in nutritional matters vis-à-vis girls and women shall be sought to be ended through widespread use of nutrition education. Women's traditional knowledge about health care and nutrition shall be recognized through proper documentation and its use shall be encouraged.

5.2.2.13. The availability of good and accurate data at micro level on deaths, birth and marriages shall be made available. Strict implementation of registration of births and deaths shall be ensured.

5.2.2.14. Health care support service workers like Asha and ANM shall be regularly provided with capacity building training program to improve the quality of service. They shall be encouraged and sensitized to recognize themselves as change agents.

5.2.3. Enabling Environment:

5.2.3.1. Housing and shelter:

Priority shall be given to women in BPL families, SC, ST, OBC, minority communities, female-headed households, widows, homeless, aged women, destitute, women in sex work and single women in availing govt housing schemes. Since land is a scarce commodity, Government shall consider introduction of multi-storeyed group housing projects. More shelters need to be constructed in urban areas and district headquarters for homeless and women in distress and staffed by trained and sensitized individuals to prevent their exploitation within the shelters.

5.2.3.2. Drinking Water, Sanitation:

Special attention shall be given to the needs of women in the provision of safe drinking water, hygienic disposal of garbage on regular basis, toilet facilities and sanitation within accessible reach of households, especially in rural areas, tribal hamlets and urban slums. Public places shall facilitate clean, safe, gender-neutral inclusive toilets to accommodate women along with persons with disability and transgender persons. Women's collectives need to be trained and involved in rain water harvesting and installation of RO water plant to address drinking water problem promotion of conservation of water.

5.2.3.3. Social Security Measures:

Social security shall provide protection from the following risks: old age; disability; illness; accident; maternity, unpaid care work; death; all forms of violence and threat of violence including conflict; loss of livelihood and unemployment. Social security shall be universal, but not uniform, shall respectively address specific and multiple vulnerabilities, and include special temporary measures. These measures must be applied on a priority basis to provide immediate relief to the vulnerable groups. Social security benefits shall be bestowed on women by treating them as independent rights-holders and not as dependents, or as members of a household.

5.2.3.4. Culture and Sports:

Women's participation in sports and cultural activities shall be promoted to recognise women's talent right from early child hood in schools and communities and to enhance their physical, mental and social well-being. Proper training facilities, financial support and harassment-free environment need to be provided to women sports persons and artists from different spheres. Issues like differential wages for male and female athletes and artists, differential access to advertisement, sexual harassment need to be addressed.

5.2.3.5. Conventional and social media:

Media shall be used to portray images consistent with human dignity of girls and women. The Policy shall specifically strive to remove demeaning, degrading and negative conventional stereotypical images of women and violence against women. The media shall be sensitized to bring about self-regulatory measures to avoid sensationalising news, invading the privacy of the survivor of sexual violence or the objectification and commodification of women. A social media policy shall be evolved with social consensus to protect women from cyber violence in the form of bullying, trolling, stalking and cyber pornography.

5.2.3.6. Transport:

There is need for well-lit streets, roads and public transport to provide a safe environment for women to move around freely. State shall ensure harassment-free, affordable public transport for women, as men and women have varying transport needs and constraints and are affected differently by transport interventions. Women's transport needs, such as better route planning or the provision of special buses or increased off-peak hours or services on less-travelled routes shall be addressed. Public transport

system shall display helpline numbers in both English and Kannada to help women in distress. Construction of rural roads must respond to women's needs. Rapid mass transport shall also propose gender inclusive plans where secure, clean and affordable restrooms, toilets and canteen facilities need to be provided to women passengers at regular interval.

5.2.3.7. Energy:

LPG or kerosene shall be made available at affordable cost to the poor women through public distribution system as women are disproportionately impacted by a lack of access to energy given their prominent role in domestic, low paid and unpaid work. The policy shall aim at promoting the programmes of non-conventional energy resources. Activities which lead to higher carbon emission shall be discouraged and encourage women to adopt sustainable practices for efficient energy use as the vast majority of rural women still depend on the locally available non-commercial sources of energy such as animal dung, crop waste and fuel wood. A comprehensive energy policy is needed for domestic energy, covering a range of solutions: small sized biogas plants, firewood plantations, small hydro plants, and other renewable energy sources to create a portfolio of energy options, rather than single source options. In addition, the promotion of non-biomass sources of energy, including solar, for small production units shall save firewood for domestic use.

5.2.4. Law Enforcement and Gender based violence:

5.2.4.1. All efforts shall be made to end violence against girls and women in all its forms and in every sphere of their lives. The state shall endeavour to ensure effective implementation of existing legislation and policies relating to girls and women like POCSO, PWDVA, Sexual Harassment (Prevention, Prohibition and Redressal) Act, the anti-trafficking act etc. Violence against women (VAW) includes any act of gender-based violence that results in, or is likely to result in, physical, sexual or psychological harm or suffering to women, including threats of such acts, coercion or arbitrary deprivation of liberty, whether occurring in public or private life. Violence against women manifests itself in many ways and is one of the most pervasive forms of human rights abuse in the world today. While all women may experience violence, it intersects with other social and identity-based constructs like caste, religion, ethnicity, disability, and sexual orientation to make specific groups vulnerable to different and particular forms of violence. Violence against women creates distinction and excludes, restricts girls and women from enjoying and exercising their human rights and fundamental freedoms within the family, community, socially and nationally.

5.2.4.2. Sensitization:

5.2.4.2.1. An active and visible policy of mainstreaming a gender perspective, including VAW in all policies and programmes shall be promoted. Gender-sensitization, especially for men, shall be made a mandatory part of the curriculum and in-house training of the lawyers public prosecutors, police and judiciary on a priority basis. Sensitization of medical professionals is also required on recording evidences in cases of dowry death. Staff in protective homes must be specially trained and sensitized.

5.2.4.2.2. Awareness on gender issues in general and violence against women shall be included in the core teacher's training curriculum and refresher trainings. VAW/G shall be taken up as a priority issue with interaction with young people, particularly boys and men.

5.2.4.2.3. Registered SHG federations shall be provided training to identify and deal with issues of violence against women. Funds shall be made available with guidelines on spending to enable the federations to assist such women in distress.

5.2.4.2.4. Media shall also be requested to ensure sensitive reporting of news related to women, sensitive and non-stereotypical portrayal of women in print and electronic media.

5.2.4.3. Support Services:

5.2.4.3.1. Every district shall have a shelter home for women and girls. This shall be in the nature of a one-stop crisis centre where different key services like legal aid, counselling, medical help etc. can be availed. NGOs and government agencies running such centres shall be trained adequately.

5.2.4.3.2. Allocations for more medical/trauma centres both separate and within existing government health facilities shall be earmarked. Rehabilitation in terms of capacity building for survivors with skills for self-sustenance, property, livelihood, care and protection, can prevent discrimination and stigmatization.

5.2.4.3.3. Free night shelters shall be set up in the urban centres where necessary to check trafficking and other forms of violence against women and children. It shall be ensured that women subjected to violence have access to law enforcement and justice delivery mechanisms.

5.2.4.3.4. Special homes for rehabilitation of trafficked women shall ensure that women shall be treated with dignity and as agents in their own rights and not as criminals. Protocols to deal with post rescue rehabilitation and relief shall be developed. Survivors shall not be forced to return home. In case they do return, adequate follow-up shall be done to ensure their security. Continuity of care

shall be available to the victim where necessary for at least 3 years after rescue for effective psycho-socio reintegration and rehabilitation.

5.2.4.3.5. Strengthening safety and security measures for girls and women inmates in any kind of residential facilities including schools, hostels and homes. Keeping women's security in mind, growth of paying guest accommodation facilities for girls in and around Bangalore and districts need to be regulated and monitored.

5.2.4.3.6. Special focus on appointment, training, sensitization and capacity building of Protection Officers, Service Providers, members of the judiciary, police, medical professionals, counsellors, lawyers, etc. on the issue of domestic violence and the use of law (PWDVA and other criminal and civil laws) to redress the same. Awareness on intimate partner violence (IPV) within intimate relationships shall be given to all legal service providers including Santhwana Centres and thereby ensure that issues of IPV among marginalised/oppressed groups like sex workers are mainstreamed within DV and VAW.

5.2.4.3.7. State shall hold special initiative to control the menace of child marriage through social and economic development of the communities and districts where child marriage is widely practiced.

5.2.4.3.8. Measures to strengthen the existing legislations and schemes for prevention, protection and rehabilitation of victims of trafficking and sexual exploitation shall be initiated. Special courts should be set up with Special Judges to try trafficking and other VAW-related cases and proceedings in such courts are to be timebound. Witness prosecution programmes shall be developed. As poverty is a major reason for vulnerability to trafficking, special development programmes shall be devised for those areas from which large numbers of women and girls are being trafficked.

5.2.4.3.9. Legal awareness training shall be provided for women leaders in the grass root, district and block levels. Need for set up of lok adalats and alternate dispute settlement mechanisms for efficacious settlement of cases. Women's organizations shall be consulted at all stages of legal reform process.

5.2.4.3.10. Prison reforms should be implemented to take care of needs and problems of women prisoners.

5.2.4.3.11. Strict action to be taken against community level structures that pronounce anti women judgments and actions in cases like inter-caste or religious marriages, promotion of devadasi custom, witch-hunting and other harmful social practices.

5.2.4.3.12. Self-defence training for girls should be introduced in schools.

5.2.4.3.13. Special awareness need to be built up against cybercrime including financial fraud, harassment, bullying, stalking and morphing. Women activists taking up cases of violence against women are often threatened and attacked. Strict action shall be taken in such cases and the rights of women activists protected.

5.3. Governance, Decision making, Leadership and Political Empowerment:

5.3.1. Measures shall be taken to guarantee women's equal access to and full participation in decision making bodies at every level. Women-friendly personnel policies shall also be drawn up to encourage women to participate effectively in the developmental process.

5.3.2. Since presence of women in the key decision-making positions is an important goal of political empowerment, all development programmes shall be created with an intention to empower women's participation.

5.3.3. Greater efforts shall be made towards the inclusion of poor and other excluded women in state planning processes, planning boards and commissions.

5.3.4 Women's representation shall also be ensured in decision making bodies of various social, cultural and sports organizations.

5.4. Socio-economic Interventions for Vulnerable sections:

5.4.1. Women from different social groups:

5.4.1.1. Intersectionality shall be taken on board as a guiding principle of gender planning. Discrimination is doubled, trebled and multiplied further in case all the different axes intersect – caste/tribe, religion, economic and work status, residence, geographic location, asset-ownership, marital status, age, health status, etc. The gender framework shall incorporate this.

5.4.1.2. A comprehensive data base shall enable DWCD to keep track of the progress achieved in basic human development indicators by women and girls belonging to these groups as well as women in general. Apart from human development indicators such as health and education, etc. women of some of these groups suffer from a multitude of handicaps, ranging from legal barriers to being exposed to superstitions.

5.4.1.3. In all programs, an exercise shall be done to establish the existing patterns of discrimination, participation and performance.

5.4.1.4. Equal access shall be ensured in all levels of health, education, nutrition, employment and empowerment on the basis of principle of equity. They shall be relieved from the vagaries of oppressive caste based profession.

5.4.2. Women with Disability:

5.4.2.1. A gender-based analysis of existing legislation on disability shall go a long way in highlighting both the obstacles faced by women with disabilities and their possible remedies, to address the specific concerns of women with disabilities in the areas of health, education and employment.

5.4.2.2. Self-defence shall be made a part of the education system for adolescent girls with disabilities, as women with disabilities are particularly vulnerable to violence and abuse. They may not have accurate knowledge about their bodies, abuse prevention and self-protection. Violation of their reproductive rights in the form of forced sterilisation, contraception and abortion especially in institutions shall be prevented.

5.4.2.3. Women with disabilities who quite often excluded from gender equity programmes shall be included not only as beneficiaries but also as fieldworkers and project facilitators, survey designers and field investigators in projects with disability components. This shall enhance their visibility in highly positive roles and will challenge negative attitudes that reduce them to objects of pity and helplessness.

5.4.2.4. Government policies in the disability sector must encourage development of innovative adaptive technologies, as technology is also a path to empowerment. Special schemes of economic assistance shall be executed for mothers of children with disability.

5.4.3 Women Migrants and Displaced Women:

5.4.3.1. Plights of the migrant and displaced women shall be addressed, including situations of internal short-term migration for work (which may be seasonal or simply for very short periods regardless of seasonality) or displacements due to developmental projects and natural calamities.

5.4.3.2. Policies generating greater and more prolonged job opportunities for women within particular rural/urban areas shall be emphasised as increasingly, women are moving for work, not only with husbands or male members of families, but even on their own or in groups in search of work and the consequences of such migration are highly gendered.

5.4.3.3. Migrant and displaced women shall be provided with access to public distribution system. Since their children travel around with them, their education, protection and care shall be considered on a priority basis.

5.4.3.4. Migrant and displaced women's wage discrimination and lack of access to health services and shelter shall be addressed.

5.4.5 Devadasis and Women in Sex Work:

5.4.5.1. Karnataka Devadasis Prohibition Act shall be strictly enforced and shall be made more stringent if necessary to completely stop the process of dedication of girls under such oppressive customs. Along with capacity building and social support under Devadasi rehabilitation program, mainstreaming of former Devadasis and their children shall be the priority.

5.4.5.1. Considering sex work as work, the vulnerability, dignity, health care, humane living conditions and exploitation of women engaged in sex work and their children need to be addressed. Sex workers shall be provided with capacity building, training and further income generation possibilities in order to come out of their profession and live life with dignity.

5.5 Ecology, Environment and Climate Change:

5.5.1. The state shall ensure access and control over common resources such as water, forests, fodder, etc. which are the mainstay of occupations of a large number of the rural poor.

5.5.2. Women shall be involved and their perspectives reflected in the policies and programmes for environment, conservation and restoration. Considering the impact of environmental factors on their livelihoods, women's participation shall be ensured in the conservation of the environment and control of environmental degradation.

5.5.3. Activities which lead to higher carbon emission shall be discouraged and women should be encouraged to adopt sustainable practices for efficient energy use. They shall be made aware of adverse implications of crop selection, use of chemicals and pesticides etc. on their health and surrounding environment.

5.5.4. In plantation of trees, protecting nature and restoring waterbodies women shall be encouraged to take leading role. Measures shall be taken to comprehensively address the adverse implications of crop selection, use of chemicals and pesticides etc. on women's health and their surrounding environment.

Annexure-1

Operationalization

1. Action Plan:

The State Government shall draw up time bound Action Plans for translating the Policy into a set of concrete actions, through a participatory process of consultation. The Plans shall specifically include the following: -

1.1. Measurable goals to be achieved

1.2. Identification and commitment of resources.

1.3. Responsibilities for implementation of action points.

1.4. Structures and mechanisms to ensure efficient monitoring, evaluation (concurrent and impact evaluation) review and gender impact assessment of action points and policies.

1.5. Introduction of a gender perspective in the planning process through bottom-up approach by involving the local bodies and gender think tank.

1.6. State Government shall take the lead to garner funds for effectively implementing Action Plans which shall be translated into schemes, programmes and projects.

1.7. In order to support better planning and programme formulation and adequate allocation of resources, Gender Development Indices (GDI)/Gender inequality index shall be developed by networking with specialized agencies. These could be analysed and studied in depth in order to substantively/rationally input into all developmental programmes for empowerment of women. Gender auditing and development of evaluation mechanisms shall also be undertaken alongside.

1.8. Vacancies in service departments like DWCD, police and healthshall be filled in a timebound manner.

1. Gender Mainstreaming:

1.1. The processes of mainstreaming and sensitizing of gender concerns shall be initiated in various organs of the state. This is especially true of such schemes which have a strong element of protection or are rights based. It is also important that justice delivery shall be quick with the enforcement machinery being responsive and gender sensitive to women's needs especially in cases of domestic violence, intimate partner violence and personal assault. In addition, trade unions also need to be sensitized to play an active role protecting women's rights/interests. Engendering the public domain shall be done through recruitment/appointment of more women in the public services like police, judiciary, public transport and so on.

3. Legislation and Enforcement:

3.1. All state legislations shall be reviewed so as to ensure gender equality. These measures shall be carried out through a consultative process with civil society and all relevant stake holders.

3.2. Effective implementation and enforcement of central and state legislations shall be carried out through regular and effective gender responsive training of lawyers, public prosecutors, police and the judiciary.

3.3. Women's Cells in Police Stations, Family Courts, Mahila Courts, Counselling Centres, Legal Aid Centres and Nyaya Panchayats shall be strengthened and expanded to eliminate violence and atrocities against women.

3.4. In case of sexual assault and rape, a standardized investigation procedure need to be developed and efforts should be undertaken to increase conviction rate.

3.5. Widespread dissemination of information on all aspects of legal rights, human rights and other entitlements of women, through specially designed legal literacy programmes and rights information programmes shall be done. A mobile app shall be created for this purpose.

3.6. A social audit of the implementing mechanism, its efficiency and efficacy and scope for changes based on the audit findings shall be initiated.

4. Generation of Gender disaggregated Data:

4.1. Institutionalization of the generation, collection and compilation of gender disaggregated data through various mechanisms right form the grass root level. This shall be an inbuilt part of the programme/ scheme. This shall further help in identifying data gaps and designing the future steps for building gender disaggregated data. Government departments must be sensitized about the visibility of women in statistics and indicators by holding conceptually and technically sound training workshops.

4.2. Data and information gaps in vital areas reflecting the status of women shall be sought to be filled in immediately. All Departments/Corporations/financial institutions etc. shall be advised to collect, collate, disseminate, maintain/publish and analyse data related to programmes and benefits on a gender disaggregated basis. This shall help in meaningful planning and evaluation of policies.

5. Institutional Mechanism:

5.1. Institutional mechanisms to promote the empowerment of women, which exist at the State level, shall be strengthened. These shall be done through interventions as may be appropriate and shall relate to, among others, provision of adequate resources, training and advocacy skills to effectively influence macro-policies, legislation, programmes etc. to achieve the empowerment of women at every sphere. Accurate information systems shall be put in place for periodic, effective monitoring and evaluation of women related programmes and gender impact of all other programmes.

5.2. A State Gender Council shall be formed to oversee the operationalization of the Policy on a regular basis. The State Gender Council shall be headed by the Hon'ble Chief Minister with representatives from the concerned Departments, State Commissionfor Women, Social Welfare Board, representatives of Non-Government Organizations, Women's Organisations, Corporate Sector, financing institutions, academics, experts and social activists etc. This Council shall review the progress made in implementing the

೨೬೭

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಪತ್ರ, ಗುರುವಾರ, ಅಗಸ್ಟ್ ೨೦, ೨೦೧೮

ಭಾಗ ೮

Policy twice a year. The State Gender Council shall also act as an apex body to suggest proactive policy initiatives and corrective measures as well as to monitor the schemes with respect to gender component.

5.3. *The State Women's Commission shall be strengthened and its role enhanced. State Resource Centre for women shall be established with mandates for collection and dissemination of information, undertaking research work, conducting surveys, implementing training and awareness generation programmes. These Centres shall link up with Women's Studies Centres and other research and academic institutions through suitable information networking systems. These Centres shall also undertake regular evaluation of all development programmes which have implications for women in collaboration with Research Institutes/Universities.*

5.4. *While institutions at the district level shall be strengthened, at the grass-roots, women shall be helped by Government through its programmes to organize and strengthen into Self-Help Groups (SHGs) and other women collectives at the hamlet/Anganwadi/Village/Town level. The women's groups shall be helped to institutionalize themselves into registered societies and to join at the Panchayat/Municipal level. These societies shall bring about synergistic implementation of all the social and economic development programmes by drawing resources made available through Government and Non-Government channels, including banks and financial institutions and by establishing a close interface with the Panchayats/Municipalities.*

5.5. *Availability of Institutional Services for women of different age groups shall be rationalized. Government shall consider providing such services to all the districts and if situation demands new Homes shall be set up for the Districts where no such service is available at present. Support measures shall be provided for adoption of girl child and there shall be proper guidelines for adoption. Measures shall be taken to stop illegal adoption.*

5.6. *State Government shall ensure to establish convergence & facilitation centre/Helpline; Service Centre/Information hub up to the village level to bridge information gap among the women. State govt shall take initiative to create mobile based app for the said purpose.*

5.7. *Before formulating any policies/schemes related to women, the Departments shall consult the Department of Women and Child Development. Further, Government Departments which are implementing schemes for women shall be instructed to display women's charter in the office premises so that women are kept well informed about these schemes.*

P.R. 322

ಸಂಧ್ಯಾ ಎಲ್. ನಾಯಕ್

ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀಕ್ಷ ಕಾರ್ಯದಾರಿ -I

ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ವಿಕಲಣೆಗಳನರ
ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಸಬ್ಲೇಕರಣ ಇಲಾಖೆ.